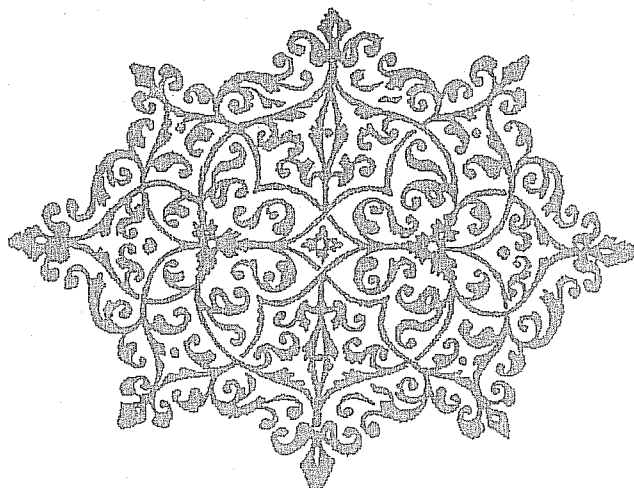

Nové Bratrské Listy

II. ročník 2000 číslo 6.

Práce JB
v Palestině

PhDr.
Miroslav Plecháč

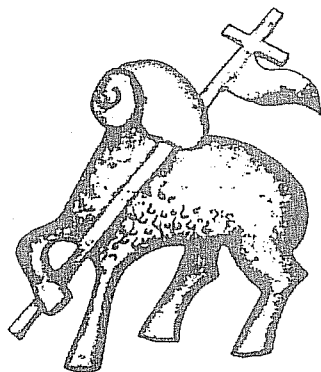
Jednota v Indii

Vánoční čtení

Židovský kalendář

Zvláštní příloha:
JUBILEUM
M. L. Zinzendorfa
a E. D. z Reussů

„Pro slitování a milosrdenství
našeho Boha nás navštíví
Vycházející z výsosti“

obsah

editorial (Bohumil Kejř)

3 biblická úvaha

Izajáš 9,6 (Svetozár Slavka)

4 Pravda, pravdivost a Ihaní - Ef.4 a my (J. Halama Jr.)

ekumena

5 Reakce UF na „Dominus Jesus“

dějiny

6 Dům Ježíšovy pomoci. K práci Jednoty bratrské v Palestině (Mikuláš Vymětal)

11 PhDr. Miroslav Plecháč (Daniel Vacovsky)

13 Ochránkyně dětí (M. Matouš)

zprávy ze světové UF

15 Jednota bratrská v Indii (M. Ulrichová)

naš seniorát

17 Konvent (red.), Prohlášení konventu OS ČCE

19 Sjezd nejen evangelické mládeže 6.- 8. října Chrudim (ank)

19 Otevření nového sborového domu v Potštejně (Jiří Just)

kultura

20 T.G.M., Konec světa (B. Kejř)

vánoční čtení

22 Místo v hospodě, Vánoce v pralese, Co je to „Bethlehémský putz“?

24 jeden rok s židovským kalendářem

27 čtenáři čtou... a přísí (Jana Svobodová)

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2, tel.: 02/ 24 94 18 70. E-mail: UF.PRAGA @ netforce.cz

Registrováno pod značkou MHMP - 7/99

editorial

Milé sestry a bratři,
vážení čtenáři,

tímto 6. číslem za rok 2000 končíme zvláštní ročník Nových Bratrských listů. Přinášeli jsme v něm mimořádnou přílohu, která byla věnována výročí narození M. L. Zinzendorfa a jeho manželky Erdmuth. Snad se nám podařilo tyto významné osobnosti Obnovené Jednoty nejen přiblížit, ale také z jejich života víry, zápasů i myšlenek přinést zbohacení a inspiraci pro náš vlastní duchovní a církevní život. Jistě však nebylo mnohé řečeno a tak se i v dalších číslech budeme moci setkávat s odkazem hraběte Zinzendorfa.

Dokončujeme druhý ročník našeho časopisu. Snad se již povedlo překonat neobvyklejší dětské choroby převážně technického rázu a uveřejňovat zde články, které jsou čtivé, podnětné a neslouží pouze ke vzdělání, ale i k povzbuzení a orientaci pro naši cestu víry. Jsme rádi, že jsme mohli o pár desítek čísel zvýšit náklad, ale i nadále budeme potřebovat Vaši pomoc při distribuci. Je totiž finančně velice nevýhodné rozesílat jednotlivá čísla, protože poštovné je pak stejně drahé jako výrobní cena. Prosíme tedy, abyste dávali přednost hromadnému odběru. I když nás těší, že máme poměrně stabilní okruh pilných přispěvatelů, obracíme se s prosbou na všechny, kteří by byli schopni a ochotni pomoci přispět svými články, úvahami či informacemi k větší pestrosti našeho časopisu.

Biblickou úvahou i vánočním čtením chceme podtrhnout poselství naděje z příchodu Spasitele světa. Přišel, aby nás potěšil i vedl svým světlem. „To světlo ve tmě svítí a tma ho nepohltila“ uvádí apoštol Jan v prologu svého evangelia. I když nás všelijaké mraky občas svírají, Kristovo světlo září navzdory všem mocím temnoty!

Radostné a pokojné prožít adventu a Boží blízkost v dalším roce přeje

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Nebo dítě narodilo se nám, syn dán jest nám, i bude knížetství na rameni jeho, a nazváno bude jméno jeho: Předivný, Rádce, Bůh silný, Rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje.

Izaiáš 9:6

Příběh o narození Pána Ježíše zaznamenali dva evangelisté - Matouš a Lukáš. To Lukášovo vyprávění je nám známější, je poetičtější. Lukáš píše také o událostech, které narození Páně předcházely, především o narození Jana Křtitele. Matouš se zase zaměřuje na Ježíšův rodokmen. Lukáš píše o pastýřích u jeslí, Matouš o mudrcích, kteří se přišli poklonit a přinesli dary. Zlidovělé podání míchá tato dvě podání dohromady a neumí si představit, že by pastýři nepřinesli nic. Takže v tom lidovém podání pastýři přinášejí ovečky, sýr, kožešinky a jde to ještě dál, tak, jak to známe z koledí nebo Betlému. Všichni se hrnou do Betléma, aby nejen viděli, ale také něco tomu chudému děťátku přinesli. Řemeslníci své výrobky, sedláci něco z úrody či dobytka... A co chudí lidé? Ti aspoň písničku, děti srdíčko...

Je to pěkné, dojemné, že se umíme a chceme postarat o chudé nemluvnátka, že přece jen jsme schopni soucitu. V Bibli však nic nečteme o tom, že by pastýři něco přinesli právě zrozenému Ježíši. A mudrci nepřišli kvůli tomu, aby obdarovali ze soucitu chudé děťátko, ani proto, že je tak roztomilé. Oni přišli, aby se poklonili Králi a vzdali mu královskou poctu - proto ty dary.

Je potřebné dát si pozor, do jaké pozice se my vůči Pánu Ježíši stavíme:

a) Je maličký, chudičký a proto

potřebuje naši pomoc. A my, dobří lidé (lidé dobré vůle), mu ji poskytujeme.

b) Nebo: On je mocný Král a my jsme zcela odkázáni na Jeho smilování.

Kdo je potřebný? On nebo my?

Dnes si snad ani neumíme představit vánoce bez koledí - vytvářejí tu správnou atmosféru... Působí na naše city, na jakousi slabost vůči nemluvnatům. Lidé obecně se rádi dívají na nemluvnata, snaží se zaujmout jejich pozornost, sladce se na ně usmívají a dělají se jaksi lepšími. I když jsou třeba na ostatní lidi hrubí, před malými dětmi chtějí vypadat co nejlépe - že jsou hodní, dobří, štedří...

Pán Ježíš se narodil jako dítě. Byl maličký, růžovoučký, plakal, smál se, žvatlal - takový by měl mít naši přízeň a dospělý už ne?

Navíc, jako s dítětem se s ním přímo již nesetkáme. Můžeme si to sice představovat, i to, co bychom mu rádi dali, nikdy však k tomu nedojde. Je potřebné, abychom se s Ním setkali jako s mužem, Synem Božím, Spasitelem. Tě konfrontaci s Ním se tak či onak nevyhneme: buď se s ním setkáme nyní jako se Spasitelem nebo potom (po smrti) jako se Soudcem.

Protože On se sice narodil pro nás, avšak stejně tak platí, že my jsme stvořeni skrze Něj a pro Něj.

Úvodní text z proročka Izaiáše je jedním z nejznámějších proroctví o narození Mesiáše - Krista. Vidíme, že i když se narodil jako dítě, jeho úřad, moc i vznešenost je již s ním, na něm - patří k němu. Tak jej viděli dávní proroci, tak k němu přistupovali i ti mudrci od východu slunce.

Je pošetilé mít se k němu jen jako k dítěti a slibovat všechno možné včetně

svého srdce a uhýbat, nechtít se s Ním setkat jako s Pánem a Králem všeho.

V tom proroctví můžeme vidět ještě jednu věc vyjádřenou slovy: „*nám narodil se*“.

Přístup lidí by se dal vystihnout takto: „Kdybych o Něm nevěděl, žilo by se mi mnohem lépe, mohl bych si dělat, co chci - narodil se, aby nám to komplikoval.“

Nebo jiný: „*nám narodil se*“ - to znamená naložíme s Ním podle svého úsudku. Židé ho vydali Pilátovi, Pilát jej odsoudil, v koledách jsme z něho udělali předmět našeho soucitu a dobročinnosti - vždyť „*nám narodil se*...“

Jak naložíme s ním my? Stále totiž platí, že „*nám narodil se*“, aby s námi byl v tento čas a my pak s ním ve věčnosti jeho panování.

Svetozár Slavka

Bratský kancionál, 1581

Pravda, pravdivost a lhaní

(Efezským 4 a my)

Druhá polovina apoštolského listu do Efezu je soustředěna na téma „nový život v Kristu“ a jedním z důrazů, který s tím souvisí, je pravdivost. Ve čtvrté kapitole je zmíněna pravda či pravdivost hned čtyřikrát (v. 15, 21, 24, 25). Na jednu stranu nám to připadá samozřejmé. Pravdivost je základním požadavkem na věrohodný lidský život, nemůžeme dobře žít ve společenství s někým, kdo programově klame a podvádí, komu se nedá věřit. To znamená život ve stálém napětí a obavách. Na druhou stranu není tak docela jednoduché říci, co to pravdivost vlastně je.

Určitě k ní patří nelhat (v. 25), ale co je lhat? Co znamená mluvit pravdu? Tak se ptá ve své Etice i Dietrich Bonhoeffer a ukazuje, že pravdivost je něco hlubšího než konstatování faktu.

Nejde jenom o to, jestli se něco stalo nebo nestalo, ale o způsob, jakým s tím, co víme, nakládáme, jak to vykládáme a používáme. Jestli chceme pomoci spravedlnosti, právu, člověku v tísní, nebo jestli chceme ponížit, zostudit, pomstít se. Apoštolské „*buďme pravdiví v lásce*“ (v. 15) jasně ukazuje k cíli pravdivého jednání: láska, společenství v Kristu, v jeho duchu. Ne tedy za každou cenu sdělovat to, co víme, padni komu padni, ale pozorně a opatrně hledat, co prospěje a poslouží, co je ono „dobré slovo, které by pomohlo“ (v. 29). Bonhoeffer v této souvislosti mluví o pádu člověka do hříchu, v němž je dobré, aby nebylo všechno odhalováno (to mu symbolizuje kožený oděv - Gn 3,21). Není nutno všechno vždycky sdělit, odhalit, ani mezi blízkými lidmi, jde o to, co je v zájmu pomoci, útěchy, lásky.

Můžeme si říci, že je to zásada nebezpečná, která vede k polopravdám a snad pokrytectví. Být pravdivý jistě znamená být upřímný, nepřetvářovat se,

neklamat. Ale dobře víte, že lidé, kteří povědí všechno, co je napadne, nebývají považováni za vzor pravdivosti, spíš neomalenosti. Všechno, co se dozvídáme, sami pro sebe třídíme a ukládáme, děláme si na to názor, řadíme to do souvislostí. A nejednou můžeme klamat sami sebe, vytvořit si svou verzi skutečnosti, pravdy, a tu potom prosazovat a šířit. Znamená to být pravdivý? Jsem přesvědčen, že podle apoštola nikoli. Měřítkem pravdivosti není, nakolik jsme přesvědčeni o svém názoru, ale nakolik jsme schopni svým jednáním i mluvením druhým pomoci, povzbudit je, potěšit, sdělit jim něco pravého.

Našel jsem nedávno v jedné knize oddíl, který mluví o pravdě a lži a který mi vlastně tuto kapitolu připomněl. Jde v něm právě o to, jakým způsobem člověk nakládá s informacemi na veřejnosti, jak ovlivňuje druhé:

Nejhorší je prohanost, jež může proniknout celý život člověka, takže ji už vůbec nepozoruje a stále znovu předkládá jen nepravdy a polopravdy. Podle Martina Luthera musí stejně jedna lež vyvolat sedm dalších, má-li se podobat pravdě nebo budit její zdání. Prolhaný člověk se možná otrocky ztotožnil s autoritativním politickým systémem (státu, strany, církve) a před sebou samým popírá svou životní lež, ba sám sobě stále nalhává, že taková lež ani neexistuje. Všechno si přece

báječně ospravedlnil, takže přitom sám sobě může připadat čestný, protože svým vlastním lžím věří a na všechny námítky zná odpověď. K nepravdivosti se nenechal dohnat vlastními výhodami (není přece sám o sobě zlý), ale jen zájmem státu, strany, církve, který ho nechává klidně lhát, aniž si z toho musí dělat svědomí. Nelze přece pro sebe, nýbrž kvůli velkému celku, který zastupuje; odpovědnost přebírat nemusí, to dělá instituce. (H. Kung, Světový étos pro politiku a hospodářství, Vyšehrad, Praha 2000, str. 102)

Člověk může být hluboce přesvědčen o své pravdě, a přece lhát. Máme sklon podléhat sebeklamu, protože nám to umožní jednat ve svém vlastním zájmu a ještě si připadat spravedliví. Existuje však proti tomu zbraň. Boží láska v Kristu. Ta základní a vlastně jediná opravdu životně důležitá pravda, že nás Pán Bůh má rád. A nejen nás, ale všechny lidi, celý svět. To je základ pravdivosti, odtud je možné vyjít a být k sobě navzájem laskaví, milosrdní a odpouštět si (v. 32). Nejsme v tom mistry, ostatně ani nemáme chtít být mistry. Nejsme ani tovaryši, ti byli vyučení, tedy hotoví. Komu připadne, že je vyučen v pravdě a může teď „šít“ na druhé, stane se nebezpečný ostatním i sobě. Jsme jen učedníci, ale biblicky vzato - co víc si přát?

J. Halama Jr.

ekumena

Reakce UF na „Dominus Jesus“

Předseda Rady Jednoty bratr Hans-Beat Motel napsal otevřený dopis papeži Janu Pavlu II. do Říma. Reaguje na prohlášení Vatikánu „Dominus Jesus“, v němž se římskokatolická církev prohlašuje za jedinou pravou církev. Ve svém dopise se br. Motel odvolává na ekumenické bohoslužby ze 7. května 2000 v Římě, které byly

působivou manifestací ekumenického ducha. Se zřetelem k tomuto zážitku br. Motel prohlašuje, že je šokován a hluboce zklamán vatikánským tvrzením. Dopis končí slovy: „Během posledních desetiletí jsme, jako členové Jednoty bratrské, měli mnoho povzbuzujících zkušeností v oblasti ekumenické spolupráce... Naše odpověď k prohlášení Dominus Jesus je jasná: My zesílíme ekumenickou spolupráci na sborové úrovni a určitě nevyloučíme možnost společné svaté večeře Páně.“

dějiny

Dům Ježíšovy pomoci

K práci Jednoty bratrské v Palestině

1. Dům v Jeruzalémě

Jeruzalémští poutníci v polovině minulého století se před branami města setkávali se stále stejným pohledem, budícím soucit: podél cesty stojící a polehávající malomocní, plačící a žebrající peníze. Většina poutníků se je snažila odbýt mincí, vrženou před ně do prachu a pokračovat v cestě. Jen málokdo se o ně zajímal hlouběji. První, kdo je začal navštěvovat v jejich bydlíštích v jeskyních a starých nádržích na vodu v Kidronském údolí, byla v 60. letech minulého století dcera německého evangelického biskupa z Jeruzaléma. S překvapením zjistila, že leprou trpící muslimové i křesťané jsou sdružení do určitého typu bratrstva, ve kterém si ze svého středu zvolili šejka, shromažďujícího vyžebnané peníze a spravedlivě je rozdělujícího mezi všechny členy řádu. Za vstup do tohoto bratrstva se platil určitý poplatek.

Roku 1865 navštívil na poutnické cestě se svou chotí Jeruzalém pomořanský baron z Keffenbrink-Ascheradenu. Pohled na trpící malomocné je hluboce dojal. Přesně se doptali na jejich situaci a rozhodli se jim pomoci účinněji.

Jejich snaha se setkala s úspěchem.

V Jeruzalémě byla založena komise pod vedením evangelického biskupa Gobata a už roku 1866 byla mimo hradby města, několik minut pěšky od Jafské brány, zakoupena parcela a započato se stavbou domu. Se žádostí o správce budoucího útulku pro malomocné se komise obrátila na vedení sboru Jednoty bratrské v Berthelsdorfu u Herrnhutu. Jako odpověď na jejich žádost přijel z Jižní Afriky misionář Tappe se svou ženou, který měl už z tamního prostředí zkušenosti z práce s malomocnými.

30. května 1867 byl dům slavnostně posvěcen. V následujících letech byl pomoci přístaveb stále rozšiřován, takže ho nakonec obývalo třicet nemocných. Počátkem osmdesátých let byla budova z administrativních důvodů (lepší možnost jednání s otomanskou správou města) předán do majetku Jednoty bratrské, jejímiž členy byli ostatně všichni tamní zaměstnanci.

Roku 1884 bylo rozhodnuto nalézt místo, kde může být vybudován větší a vhodnější dům. Mezitím totiž díky výstavbě dosáhlo město až k dosavadnímu útulku a hrozilo nebezpečí, že bude na pokyn turecké správy z hygienických důvodů uzavřen.

Nový dům začal být budován půlhodinku od města, nedaleko německé templářské kolonie. Pod jménem Jesus-Hilfe (pomoc Ježíšova) byl dobudován a posvěcen na jaře roku

1887. Novému správci, bratru Schubertovi, pomáhaly v péči o více než třicet malomocných také tři evangelické diakonky z Jednoty bratrské.

Zpráva z počátku století nám popisuje vzhled leprosária i život v něm: „Umístění domu na úbočí vinice s výhledem na plodné refajimské údolí už je samo o sobě dobrodiním. To je ještě zvětšeno velkou zahradou, pracně vybudovanou na terasovitém svahu v okolí domu. Hospodaření v této kamenité a vysušené zemi spotřebuje mnoho vody. Ta je získávána ze čtyř cisteren, které ji shromažďují v zimním období.

Budova leprosária je postavena ze solidních kamenných kvádrů. Jednotlivé dobře větrané pokoje působí svou čistotou, obrazovou výzdobou a květinami radostným dojmem.

Hlavní podíl práce o malomocné spočívá na diakonkách. Ty kolem sebe shromažďují nemocné a pečlivě jim myjí ránu za ranou a znovu je obvazují.“

Náročnost této práce je nejnázorněji popsána ve starším německém průvodci (1898): „Kolik přemáhání stojí každodenní ovazování ohavných ran, nebo čištění oděvů a mytí nemocných! Jakou obětavost vyžaduje každodenní riziko být nakažen dotykem nemocného! Jakou nekonečnou trpělivost vyžaduje péče o dětinské, náladové, mrzoutské, protestující a často nevděčné pacienty!“

„Pokud chce člověk pomáhat takovýmto naděje prostým lidem“, dodává k tomu prve zmíněná zpráva z roku 1906, „musí se snažit také vpustit trochu světla do jejich myslí. Trocha ovoce nebo obrázek, pestrý šátek nebo hrstka tabáku mohou někdy udělat divy. Odpoledne si nemocní vaří něco podle své chuti a jsou dětsky vděční, když k tomu dostanou přísady, nezbytné pro každé arabské jídlo: Pepř, sůl a cibuli. Přestože poškození končetin nemocných vylučuje těžkou práci, jejich síla stačí

k tomu, aby se mohli věnovat lehčím pracem v domě, na zahradě a na vinici. Vědomí, že nejsou pro lidskou společnost docela nepotřební, tyto lidi zřetelně pozdvihuje a oživuje.“

V počátcích jeruzalémské práce s malomocnými ještě neexistovaly proti této hrozně nemoci účinné léky. Biskup Wards, cestující roku 1920 po Palestině, píše o hrůze malomocenství, o dětských tělech, sestávajících jen z ran a boulí, o mladém muži, jehož obličej sežrala nemoc a dodává k tomu: „Kdo si ujasní, že sestry opečovávají tyto nemocné už deset let, aniž by měly jen jediný den volna, zatímco hrozný zápach a děsivý vzhled malomocných působí, že je tak těžké být i jen jednou zůstat při jejich obvazování od začátku až do konce, pochopí myšlenku o moci lásky Kristovy v srdci ženy.“

Ještě v padesátých letech vzpomínal Theodor Schmidt, jak jako vedoucí Diakonského díla navštívil roku 1932 dům v Jeruzalémě: „Jaký je rozdíl mezi vzhledem malomocných v prvních časech a dnes! Tady vidíme beduína Auwata. Skutečný obraz bídý z první doby. Malomocenství mu sežralo ruce a nohy. Přišel také o jedno oko. Dříve to byl pouliční loupežník a má na svědomí sedm vražd. Teď proklíná svůj osud. 'Vyhoďte mne! Jsem pes a chci zemřít venku!' Sestry nemohly dělat nic jiného, než o něj s nekonečnou trpělivostí a tichou přimlouvou pečovat. Takové obrazy už člověk v posledních desetiletích neviděl.“

V průběhu našeho století docházelo díky rozvoji lékařské vědy k účinnější pomoci pacientům. Ve dvacátých letech se podařilo uzdravit prvního malomocného muže a stav mnoha nemocných výrazně zlepšit. O třicet let později se už žádné nové případy nemoci nevyskytovaly. V průběhu dalších let byl díky plastickým operacím dalším nemocným umožněn plnohodnotný

návrat do světa vně ústavních zdí.

Ani jeruzalémský útulek nebyl vždy zcela chráněn před bouřlivými politickými proměnami našeho století. Poslední desetiletí otomanské říše se vyznačovaly jejími vnějšími i vnitřními otřesy, nepokoji a nejistotou. Útulek mohl být kdykoliv na vyšší rozkaz uzavřen a snad díky německému původu ošetřujícího personálu k tomu nikdy nedošlo.

Léta první světové války byla i na Blízkém východě dobou chudoby a nedostatku. Roku 1917 došlo k vojenskému vystoupení Francie a Velké Británie proti Turecku. Jeruzalém byl dobyt britským vojskem v bitvě 8. - 9. prosince 1917. V letech britského mandátu v Palestině (1917 - 1948) došlo k předání vedení útulku z německého na anglické ústředí Jednoty bratrské. V té době docházelo na území Palestiny k rozvoji dvojího národnostního hnutí - židovského (sionismus) a arabského (palestinští arabové). Útulek Jesus-Hilfe byl a dodnes zůstává orientován výrazně propalestinsky, už proto, že velká většina pacientů byli arabové. Tak později pracoval v leprosáriu mladý arabský lékař, dr. Canaan, který byl jedním z vedoucích představitelů arabského protibritského odporu a za svou činnost často platil vězením.

Doba po druhé světové válce byla nejtěžším obdobím v činnosti útulku. Světová rada Jednoty bratrské nebyla schopna z důvodů poválečné nouze činnost útulku už dále financovat. Po vyhlášení státu Izrael a jeho válce za nezávislost zůstal nakonec Jeruzalém rozdělen mezi Jordánské království a nově vzniklý židovský stát. Útulek byl na území Izraele, kdežto převážná většina jeruzalémských Palestinců zůstala v Jordánsku, či tam během války uprchla. Také židovský stát Izrael, i když činnost diakonských sester kvitoval s povděkem, krátkou dobu po tragédii evropských Židů příliš nestál o

německé křesťanské pečovatelky. Od počátku zajišťoval svým občanům lékařskou péči dobré úrovně a této sociální pomoci už nebylo třeba. Proto po vzájemné dohodě přešel útulek k 1. dubnu 1951 do péče a majetku státu, přeměnil se na sanatorium převážně pro malomocné z řad Židů a evangelické diakonky ho opustily.

Nebýt Johanny Larsen, „matky Kuráže“ domu Ježíšovy pomoci v kroji emauzské sestry, skončila by k tomuto datu práce Jednoty bratrské s malomocnými v Palestině. Johanna Larsen, která přišla do jeruzalémského útulku jako mladá žena krátce po 1. světové válce, považovala práci s nemocnými leprou „v duchu Ježíšovy pomoci“ za svůj životní úkol a v žádném případě se ho nehodlala vzdát. Když viděla, že se práce v původním útulku chýlí ke konci, odjela r. 1950 do Evropy, a tam tak dlouho jednala a bojovala s představiteli církevních vedení, až se jí podařilo prosadit svou.

V prosinci r. 1952 provádí po Blízkém východě delegaci církevních vedení z Londýna a Bad Bollu, která má za úkol zjistit možnost a nutnost pokračování práce s malomocnými. Komise našla některé bývalé obyvatele útulku žít v takových podmínkách, že na místě zadala Johanně Larsen úkol: obnovit útulek na jeho původním místě - staré turecké ubytovně na jižním úpatí Chrámové hory, tedy na území tehdejší jordánské části Jeruzaléma. Nedlouhou dobu tam útulek skutečně znovu fungoval, potýkáje se se stísněnými prostory, materiálními problémy (nedostatečné základní vybavení, příliš malé vládní příspěvky...), ale ještě více s nepochopením a úřednickou arogancí okolí (např. jen na základě toho, že byla jedna sestra viděna ve městě, měl být útulek uzavřen a později bylo „z hygienických důvodů“ nemocným zakázáno vycházet z areálu útulku“).

Ale nejen lidé ztěžovali práci v hor-
ských podmínkách Jeruzaléma. Nechme
promluvit staré výroční zprávy z domu
Ježíšovy pomoci: „Máme za sebou
několik těžkých dnů. Celé naše okolí se
hýbe kobyilkami. Jejich počet se nedá
ani vyjádřit - doslova se jimi brodíme.
Pokoušeli jsme se je odstranit všemi
možnými prostředky, ale nakonec jsme
to vzdali - proti těmto skákajícím
miliardám je člověk bezmocný. Vinice,
zelenina a stromy - všechno je sežrané,
nezůstal ani jediný zelený list. K tomu
vane ostrý východní vítr (chamsin), ve
stínu je 35 a na slunci 47°C! Bůh nám
dále pomáhej! Jinak bychom se mohli
ptát: Proč k tomu všemu ještě toto?“
(1915)

„Všude se tato zima vyznačuje
chladem a vlhkem. V únoru navštívil
Palestinu takový nečas, jaký ani
nejstarší lidé nepamatují. Nejdříve
nepřetržitě pršelo a poté začala vánice,
která znemožnila jakýkoliv pohyb mimo
dům. Sníh nakonec ležel metr vysoko.
Pod jeho vahou se ve městě zřítily lehčí
budovy, a zvířata, ba i lidé přišli o život.
Stromy azylu byly tragicky zničeny,
obzvláště bolestný je pohled na
polámané olivy. Obnova nás bude stát
mnoho práce, přičemž se ještě ptáme,
kolik peněz na to budeme potřebovat...“
(1920)

2. Hvězdné návrší

V roce 1958 bylo rozhodnuto přesunout
útluk pro nemocné leprou z Jeruza-
láma na klidnější, řidčeji obývané a
méně stísněné místo.

S pomocí Emauzských sester byl po
dlouhém jednání zakoupen pahorek za
městem Ramallah (tehdejší jordánsko-
palestinská oblast), přibližně 30 km
severně od původního útulku. Takto ho
tehdy popsal Heinz Motel, nesoucí
odpovědnost za práci útulku: „První
pohled přináší zklamání: Pahorek

pokrytý množstvím větších i menších
kamenů, který se nijak neliší od okolní
pustiny. Ale půda je tu plodná a slibuje
dobrou úrodu. I našim malomocným se
bude dobře bydlet v této pahorkatině s
výhledem na slunečnou zemi, již se
prohání svěží západní vítr, a vzdálené
Středozemní moře.“

V následujících dvou letech byla
postavena hlavní budova, dům pro
sestry a cisterna na vodu. Také byl
připraven terén pro stavbu tří malých
domků pro manželské páry.

Když byl roku 1960 nový léčebný
komplex otevřen, dostal jméno Stern-
berg (Hvězdný pahorek nebo Hvězdné
návrší). V okolí Ramally se na něj však
spíše doptáme pod jeho arabským
jménem „mustašfa el burus“, nemoc-
nice pro malomocné.

Oproti počátkům práce před
osmdesáti lety se mnoho změnilo. Účin-
né sulfamidové léky nyní umožňovaly
lepru skutečně léčit, malomocní, kteří
byli dříve nuceni žít v celibátu (lepra
byla považována za genetickou nemoc)
se mohli ženit a péče o ně, která byla
dříve výhradně v rukou německých a
dánských diakonek, se více a více přesou-
vala na personál domácího původu.

Šestidenní válka r. 1967 opět mnohé
změnila. Izraelská armáda dobyla tzv.
Westbank (Západní břeh Jordánu) a
Hvězdný pahorek se nyní nachází na
území obsazeném Izraelem. To mělo
různé následky. Spádová oblast léčebné-
ho komplexu se značně zmenšila a tak
zůstalo leprosárium naplněné jen zpola.
Izraelští lékaři mnohé nemocné opero-
vali a s pomocí plastických operací jim
umožnili návrat do normálního života.
Také zvýšení životní úrovně arabského
obyvatelstva Westbanku, zaměstnaného
v Izraeli, umožnilo spolu s účinnou
léčbou sulfamidovými léky ambulantní
ošetřování nemocných a jejich návrat
do vlastních rodin.

Proto bylo počátkem sedmdesátých

let rozhodnuto o tom, že Sternberg bude sloužit novému účelu. Sestra Johanna Larsen o zřízení leprosária příliš bojovala, než aby mohla toto rozhodnutí snadno přijmout. Proto se nechala přesvědčit k návratu do Evropy, teprve když viděla, že je další péče o její bývalé pacienty opravdu zajištěna.

Od r. 1981 slouží léčebný komplex práci s mentálně postiženými dívkami. Práce je vykonávána trojím způsobem:

1. Sedmnáct dívek ve věku 8 - 14 let bydlí v ústavu a účastní se tříletého vyučovacího programu. Škola na hvězdném pahorku je rozdělena podle stupně náročnosti vyučování na pět různých tříd. V nejobtížnější se vyučují i základy matematiky a psané arabštiny, ve všech je kladen důraz na výuku domácích prací, osobní hygieny, tělesné výchovy a hudby. Součástí výuky je také výuka prací na zahradě, péče o rozličná ústavní zvířata, dobře známá dětem už z domácího vesnického prostředí (drůbež, ovce, pes) a asinoterapie (jízda na oslu). Cílem vzdělávání je maximální možný rozvoj osobních schopností a možností absolventek programu. Nejlehčeji postižené dívky pak po ukončení kurzu dokáží najít zaměstnání, takřka všechny dokáží pečovat samy o sebe.

2. V současné době 12 dalších dívek do školy dochází a bydlí ve svých rodinách.

3. Velká pozornost je věnována rozvoji externí práce, při které pracovnice ústavu navštěvují dívky doma a provádějí výuku či terapii přímo v jejich domovech (obvykle 1x týdně). K výuce patří i pravidelné konzultace s rodiči (či přesněji většinou matkami a sestrami postižených dívek), při kterých se rodiny postižených dívek učí překonat v tradiční arabské společnosti běžný stud za postiženého člena rodiny a vnímat ho jako plnohodnotnou součást rodiny.

Další formou práce je rozvoj činnosti skupin místních dobrovolných pracovní-

ků (ve zdejších podmínkách opět samé ženy, kterých je t.č. asi 25), které v okolních vesnicích navštěvují postižené přímo v jejich domovech. Tato práce je velmi potřebná hned z několika důvodů. Jednak na vznikajících autonomních územích v budoucí Palestině se stále ještě nerozvinula sociální infrastruktura a speciální pedagogika podnes takřka neexistuje a za druhé je na obsazených územích velká nezaměstnanost. Práce s postiženými pak poskytuje voluntérům pocit životní náplně. Třetím, neméně důležitým, je snaha předat práci s postiženými plně do rukou domácího obyvatelstva. V memorandu Ochranovské Jednoty bratrské z roku 1980 se k tomu píše: Cílem tohoto projektu Ochranovské Jednoty bratrské musí v posledku být, aby v oboru práce s postiženými se stala práce cizinců zbytečnou.

V posledních letech se situace pro „Sternberské“ několikrát výrazně změnila. Po vypuknutí palestinského povstání - intifády (konec r. 1987) zůstal sice Hvězdný pahorek oázou míru a pokoje v palestinsko-izraelském sporu, přece na něj však doléhaly těžkosti doby z bezprostřední blízkosti. Po silnici, vedoucí kolem léčebného centra, projíždějí izraelští vojáci k zásahům proti 2 km vzdálené palestinské univerzitě Bir Zeit. Pro stále uzávěrky silnic izraelskou policií i jejich zavalování kamením povstalou palestinskou mládeží se stala doprava externích žákyň velmi komplikovanou a často nemožnou. Také prudký pokles životní úrovně, související s tím, že mnoho Palestinců ztratilo svou práci v Izraeli, se negativně odrazil i na Hvězdném pahorku.

Němečtí a švýcarští zaměstnanci ústavu se plně solidarizovali s trpícím palestinským lidem, a jak vyplývá z jejich dobových zpráv, neviděli v Izraelcích nikoho jiného než agresory, pošlapávající lidská práva (uzavření palestin-

ských škol, hranic, věznění tisíců Palestinců, zabítí či těžké zranění stovek dětí, které házely kameny po izraelských vojácích).

Dnes na Hvězdném pahorku vnímají situaci poněkud jinak. V sociální oblasti vládne na autonomních územích značná anarchie, takže například není jasné, pod které ministerstvo bude Sternberg spadat (školství či sociálních věcí). Stát Izrael přestal na zdejší žákyně vyplácet sociální dávky a nově od palestinské vlády zatím nedostávají, čímž se zdejší léčebný komplex opět dostal do větší závislosti na německém centru Ochranovské Jednoty bratrské, která hradí přes 75 % ročních nákladů. Palestinské správní orgány fungují jen částečně a všechno je závislé spíše na osobních známostech, než na demokratickém systému. „Když někdo dokáže vést partyzánskou válku, neznamená to ještě, že dokáže i řídit stát“, popsala nám situaci v Palestině jedna ze zdejších pracovníků.

Budoucnost střediska tedy není zcela jasná, stejně tak, jako byla nejistá prakticky celých 130 let práce Jednoty bratrské v Palestině. A přece i touto mlhou proráží mnoho slunečních paprsků naděje. Vidíme tu šťastné a sebejisté děti, hrající si v lese pod dohledem studentky z univerzity Bir Zeit, budoucí palestinské sociální pracovníce. Vidíme profesionalitu i lásku zdejších zaměstnanců. Vidíme i to, že sociální činnost křesťanského střediska, které nemá za úkol misii, přispívá k rozvoji tolerance mezi zdejšími křesťany a muslimy (muslimové i křesťané jsou jak mezi zdejšími profesionálními pracovníky, tak mezi voluntéry a žákyněmi; společně se tu slaví svátky obou náboženství). Pak pro nás není těžké uvěřit, že dávný název domu „Pomoc Ježíšova“ nezůstal pouhým heslem a že přes všechny proměny, které prodělala zdejší práce, tato země a lidé v ní, i přes to, jak se v

průběhu více než sta let změnila i sama podoba víry, také dnešní pomoc vychází z této pomoci původní.

S použitím zahraničních materiálů sesmolil (poznámka redaktora: vlastní výraz autora) M. Vymětal

Bratr Mikuláš Vymětal studoval v Izraeli na Hebrejské universitě. V létě 2000 nastoupil jako farář ČCE v Horních Počernicích.

Aktuální zpráva k situaci na Hvězdném návrší.

Učitelský sbor a děti Rehabilitačního střediska na Hvězdném návrší, vzdáleném 4 míle severně od Ramallah, musí čelit mimořádným událostem. Po 2 týdnech povstání a krveprolití se 12. října 2000 město Ramallah stalo středem násilí a útoků. Učitelský sbor musel zavřít úsek stravování ve Středisku a rovněž další úseky díla, to je školu. Komunita, založená na rehabilitačním programu, nemůže regulérně fungovat. „Musíme improvizovat den ze dne“, prohlásila v telefonu Rauda Maroufová, ředitelka Střediska. Předseda Rady Jednoty, br. H.-B. Motel plánuje návštěvu Hvězdného návrší ve 2. polovině listopadu 2000.

PhDr. Miroslav Plecháč

Chtělo by se mi říci společně s Boženou Němcovou: „Dávno již tomu, co jsem se posledně díval do té milé mírné tváře, dávno tomu, co mne žehnaly jeho staré ruce.“

Tak nějak vzpomínám v těchto dnech na milého bratra, který věnoval svůj život dílu Ježíše Krista. Právě dne 7.11.2000 by se bratr PhDr. Miroslav Plecháč dožil svých stých narozenin.

Bratr Plecháč se narodil v Čisté u Horek, své dětství prožil v Nové Pace, kde také navštěvoval obecnou školu. V letech 1910-1919 studoval na jičínském gymnáziu. Po maturitě se věnoval studiu filozofie na Karlově universitě (1919-1923), odkud přešel na Masarykovu universitu do Brna, kde se připravoval na doktorát z filosofie. Této hodnosti dosáhl 21.6.1927 a aprobace pro obor filosofie, francouzštiny a němčiny pak 13.6.1928.

Svoje studia prohloubil na protestantské teologické fakultě ve Štrasburku (v zimě 1924-1925), na náboženské fakultě pařížské Sorbony (v létě 1925), jako stipendista studoval na Universitě krále Alexandra v Lublani slovinskou literaturu a teologii.

Do zaměstnání nastoupil jako středoškolský profesor v Plzni (1925-1929), v Banské Štiavnici a Levoči vychovával novou slovenskou inteligenci (1929-33), působil na gymnáziu v Karlových Varech (1934-37) a naposledy v Praze na Smichovské reálce v letech 1937-40. Horlivě působil v křesťanském obrodném studentském hnutí, v

Akademické YMCE, později v mírových hnutích RIPP. Věnoval se mládeži v novopackém sboru a všude, kde měl příležitost poukazovat na naléhavost úkolu, aby český protestantismus tvořivě navázal na bohoslovecký a životní příklad a odkaz českých bratří.

Za války, v roce 1940, když nastal nadbytek profesorů ale nedostatek kazatelů, přijal místo pomocného kazatele a učitele náboženství ve sboru Jednoty bratrské v Železném Brodě. Vykonal kazatelskou zkoušku a dne 1.7.1941 byl povolán do funkce kazatele sboru JB v Nové Pace. Působil zde až do odchodu do důchodu 1.1.1969. V Jednotě bratrské dosáhl diakonské ordinace (6.8.1944) a presbyterské ordinace 30.11.1951.

Zvláštní životní kapitolou byla pro bratra Plecháče účast v protinacistickém odboji za druhé světové války. Za aktivní podporu parašutistů skupiny ANTIMONY i ostatních odbojářů byl poprvé vězněn v Kartouzích, později na Pankráci v Praze. Odtud se vrátil, ale podruhé byl zatčen a od 13.11.1944 do osvobození 5.5.1945 byl vězněn v Hradci Králové a v Malé pevnosti v Terezíně. Po strašném tělesném týrání byl odsouzen k trestu smrti hladem v jedné ze sametek této pevnosti. Ale i v této chvíli se k věrnému bratrovi přiznala ochrana a moc Boží. Navázal spojení s vězněm v sousední cele, kterým byl Paul Thümel - agent A-54, který vysílenému bratrovi podával malým otvorem po topení po lžičkách zbytky své stravy. Oba vězni se tímto otvorem spolu bavili o všem možném a vzájemně se povzbuzovali. Br. Plecháč se osvobození dožil, jeho společník nikoliv. Po svém návratu pak bratr přiznával, že býval sám sebou překvapen, jakým způsobem a jakou řečí svým věznitelům odpovídal. Zdůrazňoval, že cítil Boží ochranu a milost. To nemluvil on sám, ale jeho ústy živě mluvil Duch Boží. Přiznával, že kdyby

celou noc přemýšlel co u výsledku mluvit, nikdy by nic podobného nedokázal říct. Stejně tomu tak bylo při tělesných trestech, on sám necítil žádnou bolest. Ježíš Kristus nastavil za něj své tělo a sám tyto rány nesl, aby jej ochránil.

Po válce pokračoval ve službě evangelia ve sboru novopackém, jednu dobu působil i jako redaktor časopisu Jednota bratrská. V roce 1947 obdržel stipendium na universitu v Groningenu v Holandsku, získal znalost holandštiny a doplnil si teologické vzdělání. Seznámil se s řadou osobností světové Jednoty, s misionáři a kazateli, překládal články a písně (např. píseň 415 z Bratrského zpěvníku) účastnil se ustavujícího kongresu Světové rady církvi a věnoval se svému koníčku - studiu historie. Přeložil např. knihu, kterou napsal universitní profesor Jan Maria van der Linde: „J. A. Comenius, theolog, pedagog a politicus“. V létě roku 1948 se vrátil domů.

Protože nebyl vázán rodinou, byl často posílán sloužit do různých sborů. Nebylo to snadné, ale bratr nikdy neodmítl. Netajil se tím, že je více filosofem než teologem. Hlásil se k teologii staré i obnovené Jednoty bratrské, velmi často citoval základní vyznavačské teze, jejichž etické vyústění jej zcela zaujalo. V souvislosti s reformačním „sola fide“ zdůrazňoval bratrské „viva fide“. To byla jeho formulace - spasení pouhou, ale živou vírou. Udržoval podnětná přátelství a pracovní styky s evangelickými kulturně tvořivými osobnostmi - např. s prof. J. B. Čapkem, spisovatelkou Leontýnou Mašínovou, básníkem S. Vernerem a pod. Podle nesplněného přání a snu br. Plecháče se měly spojit dvě bratrské církve historicky navazující na starou Jednotu - Českobratrská církev evangelická a celá Světová Unitas fratrum. Bratr se sám podílel na jednáních o tomto spojení v letech 1942-

1943. Velké naděje se nenaplnily, což pro něj samotného znamenalo velké zklamání.

Br. Plecháč měl své mravní normy, podle nichž se rozhodoval, hodnotil a jednal. Tím, že do vlastního já nedovolil nikomu nahlédnout, uchovával si jakousi stoickou nezranitelnost a volnost, ale platil ji samotou. Měl rád lidi a lidé měli rádi i jeho, ale postupným odchodem vrstevníků vzrůstala jeho osamělost. Po odchodu do důchodu se na nějaký čas nastěhoval do Prahy, kde se věnoval literární práci. Po nucené ztrátě pražského podnájmu a v potřebě pomoci ve stáří se rozhodl přijmout radu biskupa Jednoty bratrské a přesídlit do Holešova na Moravě, do sborového prostředí, a získat byt i péči v nemoci sňatkem s členkou tohoto sboru. Od sňatku se sestrou Ludmilou Mucalíkovou 26.6.1982 jsme byli svědky jeho posledního vzestupu, který se projevil ve všech oblastech. Za vším byla patrná pečlivá ruka jeho manželky.

Náhle propuknutí dlouholeté nemoci ukončilo bratrovo pozemské putování dne 17.5.1988. Pán k sobě povolal svého služebníka ve věku nedožitých 88 let. Svou službu věnoval sboru v Nové Pace, studentům teologie z Jednoty, které vyučoval v bratrských církevních dějinách, ale i celé církvi svou obětavostí, kde bylo potřeba. Proto na něj s láskou vzpomínáme v těchto dnech všichni, jichž se dotkla láska Boží skrze tohoto bratra.

Daniel Vacovský

Ochránkyně dětí

Mám na mysli **Olgu Fierzovou**. Byla označena jako „žena ve stínu“ (Přemysla Pittra) a jako „Švýcarka rodem, Češka jazykem a srdcem“. Dne 28. října letošního roku, v němž uplynulo 100 let od jejího narození, byla o slavnosti na

pražském hradě vyznamenána medailí in memoriam.

Bývala učitelkou, znalou několika světových jazyků. Přemysl Pitter v ní získal nadšenou spolupracovnici pro plánovaný Milíčův dům, útulek pro chudé děti na pražském Žižkově, na jehož výstavbě měla veliký morální podíl. O svých výchovateckých zásadách v jeho prostředí napsala, že ten, kdo se věnuje dětem, má dost podnětů, „aby v dětech pěstoval ušlechtilost, ohleduplnost a bratrskou vzájemnost, aby je učil čistotnosti a budil smysl pro úpravnost a krásu.“ Ideál, jakému někdejší Řekové říkali „kalokagathia“, krása a moudrost, byl u ní dovršován láskou. Po příkladu Komenského vedla děti k poznávání okolí bezprostředním dotykem. „Téměř s úctou“, napsala, „česají děti třešně, které viděly nejprve kvést, pak zvolna se měnit v zelené kuličky, které rostly, měnily barvu, až nyní je možno je utrhnout. - To nejsou jen třešně koupené, které známe jako hotovou věc! To jsou naše, které jsme hladily očima, zalévaly láskou, které vyrostly před našimi zraky!“ Jak to připomíná biblické určení, podle něhož „Bůh postavil člověka doprostřed ráje, aby jej vzdělával a střežil!“! Původně pusté území mezi Olšanskými hřbitovy a vrchem, kde stávala šibenice, se stalo malým rájem.

Děti měly svoje záhony, vždy tři nebo čtyři jeden společný, podle vlastního výběru: květiny, zeleninu. Byly si vědomy účasti na společném díle. Opět se nám vybavuje Komenský se svým heslem „schola ludus“, škola hrou. Souběžně s ním nám přichází na mysl jiné, v Milíčově domě asi nikdy nevyslovené, ale uskutečňované heslo „labor ludus“, práce hrou. Ideál tak velice potřebný v dnešním přetechizovaném světě! K tomuto problému napsala Olga Fierzová před šedesáti lety: „Dítě má tak blízko ke všemu, co roste, vždyť samo

ten růst prožívá! I ono potřebuje k vzrůstu a vývoji zázračných sil Přírody! Bez nich v městském zmechanizovaném životě zmrzá i na duši.“

Podle zkušeností Olgy Fierzové nesvědčí výchově veřejné vystupování. Klade otázku: „Proč nepořádáme veřejné besídky, kde by se děti mohly pochlubit ovocem své i naší snahy?“ A odpovídá: „Je snad možné ukázat výsledky školní práce, pokroky umu a výkony různého druhu, není však možno ukázat probuzení srdci a duši.“ Je toho mínění, že když už něco, tedy pro vlastní radost a potěšení nejbližších přátel.

Výchovné snahy, ověřené Olgou Fierzovou, vyhmátly v předstihu nebezpečí, plynoucí ze zdůrazňování úspěchu, z předvádění osobní zdatnosti, ze snahy mít převahu nad jinými, a to většinou v tom, co je nedůležité a zavádějící. Sledujeme, že zájem veřejnosti je soustřeďován na volby královen krásy, na hlasování o prvenství zpěváků, na sestavování žebříčku vynikajících sportovců. Vzorem pro zaměstnání se pak stává fotomodelka, zpěvák, tenista, hokejista: zaměstnání přitažlivá a výnosná, ovšem planá, neproduktivní, kulturně ani hospodářsky.

Pro dokreslení charakteru Olgy Fierzové alespoň krátce: Podílela se, pokud to bylo možné, na starosti o židovské děti za protektorátu: na dva roky trvající péči o děti německé, zachráněné zásluhou Přemysla Pittra z českých internačních táborů po skončení druhé světové války na evropském území. Deset roků pomáhala v uprchlickém táboru Valka u Norimberka Přemyslu Pittrovi v jeho sociálním a kurátorském úsilí.

Ve věku téměř 90 let se dožila vrodném Švýcarsku našeho osvobození z komunistické nadvlády, ale pro vysoké stáří se už nemohla odvážit znovu spatřit českou zemi, která se ji stala druhou vlastí.

M. Matouš

zprávy ze světové UF

JÍŽNÍ AFRIKA. Bratr Emmanuel Temmers, biskup z Jihoafrické provincie, navštíví během 2 měsíců různé církve, sbory a církevní instituce v Německu. Byl pozván Evangelickou církví Německa, aby kázal při bohoslužbách, které zahájí její synod 5. listopadu 2000. Jak uvádíme ve zprávách z našeho seniorátu, br. Temmers se zúčastnil našeho konventu a 130. výročí sboru v Potštejně.

BRITSKÁ PROVINCE. Synod Britské provincie, který zasedal od 10.-14. července t.r. v Londýně, zvolil ses. J. Mortonovou a br. D. Newmana do provinční rady na plný úvazek a bratry W. Hopcrofta a D. Woodse jako její částečně zaměstnané členy. Celá provinční rada zvolila ses. J. Mortonovou za předsedkyni na příští 2 roky.

Jednota bratrská v Indii

V severní Indii a Nepálu je mnoho důvodů k díkům a radosti za dílo naší Jednoty bratrské. V zemi starých a uznávaných náboženství, o nichž málo víme, čelila naše církev snad nejobtížnějším problémům. Podnebí, nadmořská výška, hluboce zakořeněné postoje, právě tak jako jazykový zmatek způsobovaly, že se dílo pomalu rozvíjelo a bylo velmi nákladné. Trvalo celá desetiletí, než bylo získáno pevné místo mezi těmito velmi tradičními lidmi. První misionáři se pustili s velkou dovedností a úsilím do studia 7 tibetských jazyků, aby stanovili možnosti, jak tlumočit duchovní smysl Pisma sv.

ve velmi odlišném kontextu. To se ukázalo být obrovskou pomocí při sdílení evangelia. Po získání prvních konvertitů přicházeli další ke křesťanství pomalu a obtížně. Kdo se stal křesťanem, trpěl velké pronásledování v rodině i u přátel. Když Číňané vnikli do Tibetu, velký počet uprchlíků přinesl nové a složité problémy, ale také nové výzvy a velké možnosti pro službu. To bylo první opravdové otevření se většímu počtu lidí. Přibývali noví pracovníci a vznikala nová střediska pro školy, kostely a misii. Tibetská misie se stala zcela novou příležitostí ke sdílení křesťanské víry mnoha způsoby na rozličných místech. Věrnost prvních misionářů a věřících se nyní stala přitažlivým způsobem života pro další lidi.

Britská Jednota bratrská má k Indii zvláštní vztahy, i když za část tohoto díla nese odpovědnost Světová JB. Br. John McOwat je pověřen, když podniká každým rokem cestu k tomuto „vrcholu světa“, aby navštívil, pozoroval, poskytl pomoc a podal zprávu Radě Jednoty o stavu Moravanů v tomto jedinečném místě.

V **Khalatse** jsou nové příležitosti k rozšíření díla, které vzniklo před 100 lety. Kazatel sboru, br. Samson, prohloubil svoje vzdělání na Teologickém semináři JB v Bethlehemu (USA), potom byl ordinován v Anglii a oženil se se ses. Synthií Thangpa Munshi z Bangladéše. Oba manželé mají nové plány na zřízení školy a práci mezi uprchlíky z Kašmíru, kteří byli ohroženi tamějšími vojenskými poměry.

Leh, město ve východním Kašmíru, leží ve výšce 3.505 m. Existuje v něm více než 100 let malý křesťanský sbor mezi Tibeťany. Misijní škola začala svou

práci v roce 1980 za bratra Standzina Razu. Ve svých počátcích měla jen desítku žáků. Dnes má nový školní areál pro žáky základních tříd v oblasti Matho, který vedou manželé Daniel a Idzes Phuntsogovi, jediní křesťané ve vesnici. V tomto novém školním areálu se podle posledních zpráv vzdělává na 1350 chlapců a dívek.

V **Kathmandu**, odděleném království Nepál, vznikl nový sbor Jednoty. Evangelista br. Nagendra Pradhan, který pracuje s Biblickou školou, zaměřenou na výchovu evangelistů, má nyní řadu studentů, kteří dychtí po práci v Jednotě. Ve sboru je už 30 členů.

Ve státě **Assam**, který patří k Indii, od níž je oddělen Bangladéšem, se vytvořil distrikt indické Jednoty bratrské s řadou kostelů. První úroda surového latexu brzy přinese novému dílu potřebné peníze. Bratr Kabui, vedoucí pracovník, byl přiveden do Jednoty bratrské úspěchy školy naší církve v Rajpuru.

Rajpur je místem, které je známé v celé církvi vynikající činností vzdělávacího institutu Zhan-Phan-Ling. Byl v něm postaven nový kostel. O sbor, který vykazuje řadu nových aktivit, pečuje br. Thespal Kundan, vnuk bratra

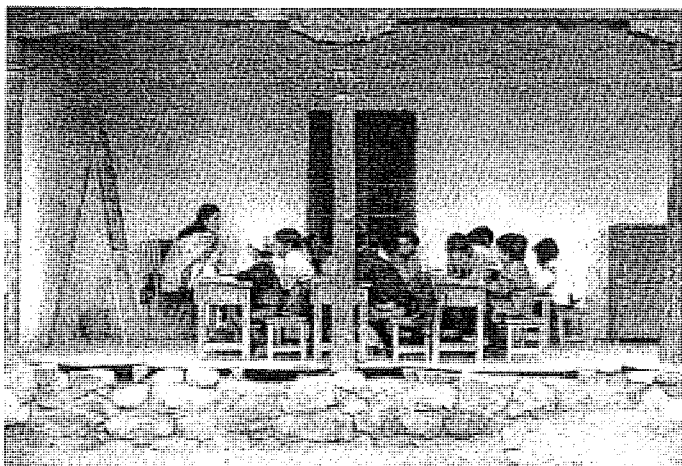
El. Phuntsoga, prvního překladatele bible do tibetštiny.

Nepál a Assam

„Bylo to poprvé, kdy jsem kázal v budově, kde ještě nedávno byly ‚slepíci kotce‘ „, píše John McOwat z britské misijní společnosti Jednoty bratrské. Navštívil totiž nejnovější misijní místo v Nepálu v Himalájích. V hlavním městě - Kathmandu - se schází malý sbor v prostoru, který byl dříve částí slepíci farmy. Misijní práce je zde, v hinduistickém Nepálu, omezená. Ale různé křesťanské skupiny se navzájem podporují a spolupracují, například při vzdělávání evangelistů nebo vydávání materiálů v různých jazycích.

V druhé části své cesty navštívil J. McOwat sbory **Naga** v Assamu v severovýchodní Indii. Vzhledem k silnému dešti nebylo možno navštívit všech pět sborů, nýbrž pouze hlavní místo Binnakandi. Také zde začala misijní práce teprve koncem 80tých let. Již je zde ale škola a byla vypěstována gumovníková plantáž, která nyní přináší první plody. S její pomocí je možné financovat sbory a školu.

připravila Marie Ulrichová

náš seniorát

Konvent

Dne 21. října 2000 se sešli kazatelé a volení delegáti sborů (společně s několika hosty ze seniorátu i ze zahraničí) již ke 3. konventu, poprvé však k řádnému. Po úvodní pobožnosti, kterou nám posloužila ses. H. Jalušková, začal konvent své jednání. Byly probírány zprávy seniorátního výboru, ze sborů, za odbor mládeže i za Sdružení sester v Ochranovském distriktu.

Program úkolů nebyl tentokrát příliš obtížný - konvent stanovil výši seniorátních repartic (finanční odvody ze sborů) pro rok 2001, zabýval se vhodnými daty pro jednotlivé sbírky. Také rozhodl, že modlitebni stráž v roce 2001 bude v plné míře, tj. po celých 24 hodin od 15. do 28. února. Bylo připomenuto, že na základě rozhodnutí synodu ČCE má proběhnout ve sborech rozhovor o vhodnosti či nevhodnosti zřízení církevního soudu. Konvent také přijal všemi hlasy Prohlášení, které rovněž uveřejňujeme.

Důležitou a příjemnou úlohu sehráli naši vzácní hosté. Vedle našeho bratra biskupa A. Ulricha byli totiž s námi i další bratrští biskupové - Emanuel M. Temmers z Jižní Afriky a Th. Clemens z Berlína (kteří společně s br. K. E. Langerfeldem cestovali na slavnost do Potštejna).

Bratr biskup Temmers nás ujistil, že také v Jižní Africe pečlivě v uplynulých letech sledovali konflikt v české Jednotě bratrské, hodně o tom hovořili a také se za nás hodně modlili. Bratr nám připomněl Ježíšovo slovo, že na světě budeme mít soužení... ale zároveň i skutečnost, že Pán Ježíš Kristus již svět přemohl. Musíme mu důvěřovat, i

když se věci nedějí tak, jak bychom si přáli. Naši prosbou je, ujistil br. Temmers, aby Pán Bůh vedl nás i vás tak jak on chce. Nikdy neztrácejme naději a odvalu, abychom rostli a stávali se silnějšími ve víře v Krista.

Laskavý pozdrav bratra Temmerse byl zároveň vyznavačsky silný - vždyť víme, jak do nedávné doby procházela Jednota bratrská v Jihoafrické republice (v níž je naprostá většina členů barevných) nesmírně těžkým obdobím apartheidu. Ano, snad právě v těžkém období se můžeme stávat ve víře silnějšími.

Bratr biskup Clemens ve svém pozdravu vyjádřil přesvědčení, že Duch Boží drží své sbory a svou církev navzdory všem protivenstvím. A připomněl, že to nejdůležitější, co nyní můžeme dělat, je modlit se.

Bratr Langerfeld připomenul Komenského naději, že Pán Bůh bude své dědictví provázet i v budoucnosti. On může využít i lidskou nedobrotu ke svým plánům a k pozeňání.

Mnozí zúčastnění měli po dlouhém čase ze setkání příjemné pocity, poněvadž nad obvyklým rozhořčením a nářky převládala konstruktivní snaha řešit současně i budoucí záležitosti naší části Církve.

red.

Prohlášení konventu Ochranovského seniorátu Českokraské církve evangelické

Ochranovský seniorát ČCE (distrikt při Evropské kontinentální provincii Unitas fratrum) hodnotil na svém prvním řádném konventu události

posledního roku, které vedly k jeho vzniku a pokládá za užitečné učinit toto prohlášení:

1. Deset měsíců od vzniku našeho seniorátu a pět měsíců po našem přičlenění k Evropské kontinentální provincii Unitas fratrum chceme znovu vyjádřit svou hlubokou vděčnost za pomoc, které se nám dostalo. Ve chvíli, kdy další existence našich sborů byla akutně ohrožena, byla pro nás rychlá a účinná pomoc a podpora ze strany vedení ČCE, jejího synodu i mnoha místních sborů nanejděš důležitá. Těšíme se z dobré spolupráce a mnohostranného křesťanského obecenství se sestrami a bratři v ČCE, ale i z dalších českých církví a jsme za ně vděční Pánu i těm, kdo nás přijímají.

2. Protože se ze strany Úzké rady JB objevila interpretace, že jsme „odešli z církve“, cítíme nutnost vyjádřit se o této věci veřejně.

Orgány světové Unitas fratrum (Unity Board) předložily plán, podle nějž se naše sbory měly stát do značné míry autonomním distriktem v rámci české JB. S tímto plánem jsme souhlasili, vyzvali jsme nejprve ÚR a posléze synod, aby toto řešení přijaly a napomohly jeho uskutečnění.

Úzká rada nám neodpověděla, synod se zřízením distriktu prakticky nezabýval (v diskusi bylo jeho zřízení opakovaně odmítnuto) a usnesl se (2.10.1999) zrušit většinu našich sborů. Z „církve“ jsme tedy byli nemilosrdně vyhnáni, náš odchod byl vynucen, pokud jsme chtěli zůstat pohromadě jako sbory a žít dál svým sborovým životem. O našem odchodu z Unitas fratrum však nemohlo a nemůže být ani řeči, jsme naopak přesvědčeni, že takto můžeme její důrazy a tradici lépe rozvíjet.

Prohlašujeme, že i dnes jsme stále otevření uskutečnění plánu Unity Boardu podle původních podmínek a připraveni o tom jednat.

3. S politováním konstatujeme, že se jednání o dosud nedořešených a sporných otázkách s Úzkou radou JB v ČR zatím vůbec nepodařilo zahájit. V poslední době se objevily alespoň náznaky takové možnosti, což jednoznačně vítáme. Jsme od počátku konfliktu stále připraveni jednat o všech sporných otázkách, bez jakýchkoli předběžných podmínek a omezení, což jsme opakovaně dali na vědomí.

4. K teologické povaze krize v české JB se má vyjádřit mezinárodně ustanovená komise a případně synod UF. Protože orgány světové UF důrazně požádaly, abychom oboustranně neživilí spory, pokládáme za správné v tuto chvíli ponechat aktivitu na nich a k této otázce se veřejně nevyjadřovat.

5. Konečně chceme ještě jednou upřímně poděkovat:

- všem sestrám a bratřím v našich sborech, kteří někdy značně namáhavě a za cenu osobních obětí pracují duchovně i materiálně pro udržení a obnovování společenství.

- sestrám a bratřím v ČCE, kteří naše sbory přijali, umožnili jim právní existenci a velkoryse nás pro první dobu podpořili i hmotně.

- všem sestrám a bratřím v českých křesťanských církvích, kteří nám poskytovali a poskytují duchovní i hmotnou pomoc a podporu. Znamenalo a znamená to pro nás opravdu hodně, nejednou jsme Vaši účast a pomoc zakoušeli jako znamení shůry.

- všem sestrám a bratřím v zahraniční Unitas fratrum, v našich partnerských sborech i jinde, kteří nás podporují modlitebně, osobní účastí i hmotnými dary. Právě v těchto obtížných chvílích jsme si mohli uvědomit naši sounáležitost a moc křesťanského obecenství více než jindy.

- naposledy, ale především, našemu Pánu, který nás přes naše omyly, viny a slabosti nenechal zahynout, a doufáme,

že ani nenechá.

V duchu dnešního slova bratrských Hesel (2 Pt 3,9) děkujeme Bohu za jeho trpělivost s námi, prosíme o trpělivost své sestry a bratry v Kristu a chceme se v ní sami cvičit, vůči sobě navzájem i ke všem bližním.

V Rovensku pod Troskami, 21. 10. 2000

Sjezd nejen evangelické mládeže 6.- 8. října Chrudim

Naše výprava na sjezd nebyla veliká. Chvilí jsem litovala, že nás nejede více, ale nakonec jsem byla ráda. Ve čtyřech jsme se mezi devísty mládežníky byli schopni najít. Nevím, jak Vám přiblížit atmosféru, která tam vládla. Už když jsme stáli v Praze na nádraží, viděli jsme několik známých tváří a v Chrudimi jsme ani nehledali mapku. Jen jsme následovali dav.

Na večerním zahájení byla krátká pobožnost a následoval kulturní program na téma sjezdu „...musí ta láska být?“ a na konci bylo vyraženo logo sjezdu. Po nepřiliš tuhém boji zůstalo chrudimskému sboru.

Sobota byla plná programů. Ve třech blocích byly různé přednášky zabývající se otázkou lásky v bibli, praktickým životem (misie), film, biblické dílny pracující s konkrétním textem, zpívání, sportování, prohlídka města, každý si mohl vybrat to, co jej zajímá. Zde je třeba také zdůraznit úlohu velmi dobré organizace. S mapkou a programem v kapse byl pohyb velmi jednoduchý. Večer byl v kostele Nanebevzetí Panny Marie koncert barokní hudby a následoval koncert skupiny -123 minut nebo plavání.

Během celého sjezdu probíhal prodej knih a výstava kreseb, fotografií a jiných

výtvarných počinů těch, kteří je tam zaslali.

V neděli byla už jen bohoslužba a cesta zpět, během které jsme si trochu třídili mnoho dojmů, jež jsme do sebe vstřebali v tak krátké době.

ank

Otevření nového sborového domu v Potštejně

V neděli 22. října byl pěkný slunečný den. Do Potštejna, místa, kde vznikl před 130 lety první sbor obnovené Jednoty v Čechách, se sjel velký počet bratří a sester k účasti na slavnostním otevření nového sborového domu.

Jedná se o bývalý manufakturní sklad plátna, který vedle svého zámku v polovině 18. století vystavěla zdejší vrchnost v rámci snah o zvýšení ekonomické síly regionu. Na bývalé majitele, rod Dobřenských z Dobřenic, upomíná erb s čápem a hraběcí korunkou nad vchodem do budovy. Dvoupatrový dům je poměrně rozlehlý a potštejnskému sboru nabízí mnohostranné využití.

Celé oslavy s názvem „130. výročí obnovení Jednoty bratrské v „zemi otců“ začaly vlastně již v pátek zpěvní hodinou a zahájením výstavy, již v nové sborové budově. V malé místnosti, narychlo upravené jako modlitebna, se tisnily desítky lidí, které úvodním slovem pozdravil bratr biskup z Jižní Afriky Emanuel M. Temmers. Čtenářům byl již představen v předchozích článcích této rubriky. Bratr požehnal novému sboru v jeho práci a vyjádřil přání, aby se nový dům stal opravdovým domovem ještě pro mnoho dalších hledajících Krista. Jak zvučně a radostně se nesl zpěv celou modlitebnou! Výstava bohatým

kultura

T G M

obrazovým materiálem a staršími publikacemi z proveniencie naší církve zachycuje dějiny obnovené Jednoty. Připravil ji pečlivě bratr Daniel Vacovský. Přítomní si tak mohly prohlédnout nejen četné fotografie z generálního synodu, který se konal v zámeckých budovách v roce 1967, ale také mnoho záběrů ze života potštejského sboru doby starší, ale i poměrně nedávné.

Hlavní program však začal v neděli a odehrával se převážně v sále potštejského zámku, kde zasedal v letech 1967 generální synod. Vysoký počet účastníků (přes 160) překročil i ty nejoptimističtější odhady. Na slavnostní ranní bohoslužbě kázal host oslav biskup Theo Clemens z Rixdorfu. Polední přestávku mnozí využili k procházce po blízkém okolí, zahraniční hosté si byli prohlédnout, ovšem pouze zvenčí, kostelík z něhož sbor většinové Jednoty zřídil dílnu. Na odpoledním shromáždění s Hody lásky kázal Jiří Polma, historické zamyšlení pronesl bratr Vacovský, a následovaly mnohé pozdravy blízkých i vzdálených hostů ze seniorátu i z ekumeny (ČCE, ČsCH, ŘKC; v sále bylo přítomno i nemálo bratří a sester ze sborů většinové Jednoty). Program skončil po páté hodině, mnozí však ještě setrvali v družných rozhovorech a při prohlídce sborového domu. K celé akci byl vydán i zvláštní zpěvníček, který připravili O. Halama a manželé Tomášovi. Obsahoval písně staré i obnovené Jednoty a nemálo současných pro kytarový doprovod. Doufáme, že v příštím čísle také otiskneme několik obrazových záběrů ze slavnosti a samozřejmě i sborového domu.

Přejeme potštejským hojnost Božího požehnání a vytrvalost na dile Páně!

Jiří Just

V nakladatelství Bonaventura vyšel skutečně bibliofilský Pamětní tisk ke 150. výročí narození prvního prezidenta Československé republiky - jak nezapomítky ukazují tři písmena, iniciály slavného jména, vytlačené na obálce. Tisk obsahuje pouze 3 strany textu,

který tvoří výběr z interview na téma Stát a občané. Je otiskem z rozhovoru Karla Čapka s prezidentem T. G. Masarykem, uveřejněným 18.7.1926 v Lidových novinách.

Na skvostném grafickém papíru je kromě textu litografie Oldřicha Kulhánka. Náklad je pouhých 150 výtisků, číslovaných a podepsaných O. Kul-

hánkem. Výtvarné hodnotě této bibliofilie odpovídá i cena 2.100 Kč.

Z textu připojujeme kratičkou ukázkou - výňatek z odpovědi pana prezidenta na otázku spisovatele K. Čapka, zda není občanský život (v roce 1926) přepolitizován:

„.... Rádi naříkáme na poměry a na tu republiku; nezapomínejme, že republika bude prostě taková, jaká bude většina občanů. Politicky mysllet znamená myslet rozumně, počítat se skutečnostmi neznamená pohodlně a ledabyle přijímat, co doba a okolí nám podávají, nýbrž skutečnosti rozumně a energicky pozměňovat, kde a kdy toho je potřeba.

Demokracie předpokládá obecný smysl pro pořádek.

Mluvíme-li vážně o demokracii, nemohu nevzpomnět jednoho vážného faktu: máme dvě veleobce, které překážejí normálnímu vývoji demokracie: Kocourkov a Hulvátov.

Konec světa?

Nenechte se zmást nadpisem, následující slova patří skutečně do rubriky „Kultura“ a nikoliv mezi biblické úvahy... Pod tímto názvem byla totiž otevřena 26.5. 2000 na Staroměstském náměstí v Národní galerii v paláci Kinských rozsáhlá výstava. Její autoři se nechali inspirovat zvláštním letopočtem a bezesporu přelomovým obdobím, aby se pokusili prostřednictvím obrazů a jiné výtvarné činnosti reagovat na pocítovaný konec jedné éry. Vystavená díla se více méně vztahovala k těmto tématům: 1. Symboly smrti (katastrofy, poslední soud, konec jedince i světa...) - 2. Umělý život (roboti, mutanti, mimozemšťané...) - 3. Abstrakce (to, co je jakoby vytrženo z času, z obvyklých reálií...) - 4. Nový začátek (konec jednoho se v určitém

zorném pohledu, neseném přáním, může jevit jako otevírání dveří pro nástup něčeho jiného, nového...).

Sdílime s mnoha jinými tíživé vědomí, že cosi nám blízkého pomijí. Je to však „svět“ naší civilizace, naší kultury a snad - podvědomě - někteří vnímají i přibližující se konec tohoto věku. Nepřekvapuje tedy, že tyto skutečnosti jsou reflektovány také uměleckými prostředky. Ačkoliv expozice je opravdu velká, rozhodně neunavuje jednotvárností. Ze sbírek Národní galerie jsou představována díla uplynulého půl tisíciletí a tak je přinejmenším pestrost a zajímavost zaručena. Návštěvník má možnost připomínat si Konec světa, který má nějaký obsah (v dílech starých mistrů L. Cranacha st., A. Dürera...), ale také podivné výtvary, které jsou výmluvným svědectvím o konci kultury a soudnosti. V některých případech zaujmou nové zpřístupněné prostory Kinského paláce (konkrétně sklepy) více, než vystavovaná díla. Vítaným počinem je obsažný, jakýsi nad-katalog, kde sice nenajdeme přehled a seznam vystavovaných exponátů, ale zato se v něm bezmála dvacítkou autorů podnětně a z větší části erudovane zamýšlí slovem nad naznačenými tématy. Připomeňme alespoň některé z nich: V. Bělohradský, B. Blažek, J. Keller, C. Höschl...

Na závěr chci připomenout citát od spisovatele Ivana Klímy, který napsal v knize Lásky a smrti (1990): „Apokalypsa může mít různé podoby. Na první pohled nejméně dramatická bude ta, při níž člověk zahyne pod lavinou zbytečných věcí, vyprázdňených slov, nadměrné činnosti. Člověk se stane sopkou, jež nepozorovaně saje žár z podzemí, až v jednu chvíli se zachvěje a samu sebe zavalí.“ Domnívám se, že část zmiňované výstavy o Konci světa (?) dokumentuje pravdivost tohoto citátu a svým způsobem již konec světa nastal.

B. Kejr

Vánoční čtení

Místo v hospodě

Ve vesnici, kde jsem nastoupil první farářské místo, byly tři hostince: U lva, U jelena a U medvěda. Dva mívaly na Štědrý den zavřeno, jen hospoda U medvěda zůstávala i na Štědrý den otevřena. Obecní radě se to nelíbilo. Snad by si na Štědrý den i ti největší pijáci mohli odřici džbánky piva a zůstat doma! A tak mně obecní rada na jednom zasedání pověřila, abych hostinské, která byla vdovou, domluvil. Byla překvapena, když jsem do hospody přišel, ale ještě víc, když jsem přednesl svou věc. Řekla mi: „Pane faráři, zvu vás, abyste k nám na Štědrý den přišel“. A trochu ironicky dodala: „Na místo činu“.

Na Štědrý den hodně sněžilo a když jsem krácel ztichlými ulicemi k hostinci, prožíval jsem něco ze skrytého tajemství „tiché, svaté noci“. U medvěda byly okenice zavřeny a jen skulinami probleskovalo trochu světla. Při vstupu do hospody byla ve mně malá dušička. Naskytl se mi nečekaný obraz: stoly v šenkovně byly seřazeny do neuzavřeného čtverce a kolem nich seděli ve slavnostní náladě muži, ale i několik žen. Stoly byly pěkně prostřeny a na jednom konci stál velký vánoční strom. Paní hostinská mě přivítala a když mi podávala ruku, řekla: „Už jsem se bála, že jste na nás zapomněl. Pojďte, prosím, ke stolu!“ Pozdravil jsem tu zvláštní společnost, která si mne zvědavě prohlížela. Hostinská se ujala slova: „Už jsem jim vyprávěla, proč jste mne před dvěma týdny navštívil a proč jsem vás pozvala. Jistě jste zvědav, kdo jsou moji hosté. Tak začni, Jene!“

Zřejmě se domluvili předem. Každý se představil jménem a řekl několik vět

o svém životě. Nezykli mluvit, hovořili lámaně a nespořádaně. Viděl jsem před sebou skoro vesměs staré lidi se stopami tvrdého života ve tvářích. A najednou mi bylo vše jasné: hostinská shromažďovala ve své hospodě na Štědrý den lidi z vesnice a okolí, kteří stáli na okraji společnosti, opuštění a přehlížení svým okolím. Zde našli aspoň na pár hodin místo v teple a ve společnosti jiných. Z jejich slov jsem cítil vděčnost za to, že se jich někdo ujal a že nemuseli být na Štědrý den sami. Byl jsem zahanben. Viděl jsem, že zde se odehrává něco křesťanstějšího a vánočnějšího než v mnoha křesťanských domácnostech.

Na stůl přišla dobrá a vydatná večeře, víno uvolnilo náladu a rozproudil se živý rozhovor. „Když už jste zde, pane faráři, snad byste nám také mohl několik slov říci!“ Co jsem měl dělat? Vytáhl jsem z kapsy Nový zákon a začal číst: „I stalo se v těch dnech....“ Když jsem došel ke slovům „neměli místa v hospodě“, bezděky jsem se zarazil. Přítomní se dovtípili proč.

Odcházel jsem kolem půlnoci jako jeden z posledních. Chtěl jsem paní hostinské poděkovat a omluvit se za sebe i za obecní radu, ale předešla mne: „Je to v pořádku, pane faráři. Nemá se mluvit o věcech, které jsou samozřejmé.“ A pak se s úsměvem zeptala: „Mohla bych vědět, co řeknete pánům radním?“ A já odpověděl: „To můžete. Řeknu jim, že jsem U medvěda prožil nejkrásnější oslavu vánoc a že by bylo škoda nechat i vaši hospodu na Štědrý den zavřenou.“ Když jsem pak hvězdou, chladnou nocí krácel k domovu, bylo mé srdce naplněno vánoční radostí.

Rudolf Weber
přel. Boh. Kejř st.

Vánoce v pralese

Na jedné své americké cestě se dovídá Zinzendorf o žalostném stavu luterských sborů v rozptýlených německých osadách a vidí, že potřebují naléhavě pomoc. Nejdříve chce ale navštívit ochranovskou osadu na řece Delaware, kam dorazí právě na Štědrý večer 1741 se svou dcerou a dalším doprovodem. Jsou přijati s radostným překvapením. Mohou zde pozdravit také Annu Nitschmannovou a jejího starého otce, právě tak i biskupa Davida Nitschmanna. K vánoční slavnosti ochranovských zdaleka přišli po neschůdných cestách také mnozí další lidé. Zinzendorf hovoří se všemi a je naplněn radostí, že se zde, v odlehlé divočině, shledává s vánočním shromážděním. Noční slavnost v dřevěné chatrči, sroubené z neotesaných kmenů uprostřed pralesa, se stává pro všechny zúčastněné nádherným a nezapomenutelným zážitkem. V místnosti oddělené od stáje jen tenkou stěnou vzpomínali narození Spasitele. Procházejíce stáji zpívali píseň „Ne Jeruzalém, chudý Betlém to byl, který nám dal Krista, aby nás spasil“. To bylo té noci, ve které osada dostala nové jméno Bethlehem.

Co je Bethlehemský „Putz“?

První bethlehemští osadníci si přinesli v 18. století s sebou své figurky z betlémů. Mnohé z nich byly pěkně ručně vyřezávané z přírodního dřeva dovednými řemeslníky. Betlémy byly vystavovány i v bratrských domech. K figurkám se přidával mech, kameny a kousky naplaveného dříví. Moravané v Bethlehemu v Pennsylvánii nazývají betlém „putz“, což je odvozeno z německého slova „putzen“ a znamenalo

„zdobit“. Ve viktoriánské době před 100 lety bylo v Bethlehemu zvykem Moravanů „jít zdobit“ v týdně mezi Štědrým dnem a Novým rokem. Rodiny se v domech vzájemně navštěvovaly, předváděly své vlastní betlémy a těšily se ze vzájemné pohostinnosti. V roce 1937 Obchodní komora povýšila Bethlehem na „Vánoční město USA“. Ústřední sbor Jednoty bratrské byl požádán, aby opatřil takový betlém, z něhož by se mohlo těšit celé společenství bratří a sester. Tento „putz“ byl zpřístupněn na Štědrý den 1937 za prudké bouře. Přesto první „betlém obecnosti“ přitáhl za dobu 4 týdnů 14.000 návštěvníků.

Každý rok začíná „putz“ sběrem mechu v některé z prvních nedělí v listopadu. Členové sboru cestují do hor Pocono, aby shromáždili mech, který tvoří základ betléma. Stavba konstrukce trvá asi týden. Pracují na ní celé rodiny a zatím co prastarý příběh zůstává tentýž, scénérie se rok od roku mění. Ale model pralesní chaty u řeky Delaware zůstává stále stejným vstupem do betléma. Pozadí pro ručně vyřezávané figurky kolem jesli tvoří běžné materiály. Je to mech a stromová kůra, papír, pařezy nebo pahýly stromů. Nakonec se s láskou opatrované figurky opatrně postaví na místo... Tyto věci zkrášlují, ale nezlehčují hlavní účel betléma: vyprávění příběhu o narození Páně.

Připravila M. Ulrichová

známý „bethlehemský domek“

jeden rok s židovským kalendářem

V prvním zastavení nad židovskými svátky jsme vstoupili Novým rokem do letopočtu 5761 podle židovského počítání. Ale ani tentokrát nám nepůjde o data, jako spíše o podstatu svátečních dní, která snad pro nás může být poučením i inspirací.

Menší svátky

Nazývají se tak proto, že je nenařizuje Tóra. Vztahují se na méně významné události židovské historie. K těmto svátkům nejvíce bývají připojeny prvky lidové a folklórní. Rozhodně se však nemohou z hlediska závažnosti rovnat svátkům předchozím, tj. Vysokým (Přísným) a Poutním (viz NBL 5/2000). K nejvýznamnějším z menších svátků patří Chanuka, Purim a Šemini aceret, který si přibližujeme v tomto 2. zastavení nad židovským kalendářem, protože na něj chronologicky přichází řada.

Šemini aceret

22.10. 2000

Název tohoto svátku, který je součástí poutních svátků Sukot (slavnosti stánků) doslova znamená „osmý (den) slavnostního shromáždění“. V Izraeli se slaví 22. tišri, v diaspoře 23. tišri. V tento den nesmí být vykonávána žádná práce. „Osmého dne budete mít slavnostní shromáždění. Nebudete vykonávat žádnou všední práci.“ (Num. 29,35)

Při bohoslužbách se věřící modlí modlitbu za déšť. Oslava tohoto dne vychází z biblického přikázání dodržovat osmý den svátku stánků jako mikra-kodeš (svaté shromáždění) a aceret (slavnostní shromáždění), když

má vejít v platnost zákaz práce.

Stoupenci chasidismu pořádají v předvečer svátků Šemini aceret i Simchat Tóra průvody se svátkem Tóry.

Ovšem nejhlubší pramen radosti ze svátku Sukot je v lásce Boží, jejímž výrazem a svědectvím je Tóra = Boží zákon. A právě proto po sedmi dnech svátku stánků následuje den osmý, který se nazývá *Simchat Tóra* (radost z Tóry) a slaví se v Izraeli 22. dne měsíce tišri společně se svátkem Šemini aceret, zatímco v diaspoře se svátek *Šmini aceret* slaví o den později.

Simchat Tóra

22. 10. 2000

„Radost z Tóry“ nebo také „radost ze Zákona“ jsou možné překlady názvu této slavnosti, která završuje svátek Sukot a slaví se 22. dne měsíce tišri.

I když je liturgicky Simchat Tóra součástí Šemini aceret, v podstatě tvoří samostatný svátek. Jeho hlavní význam spočívá v pokračování předepsané četby pěti knih Mojžišových; cyklus každotýdenního čtení Tóry začíná a končí v tento den a veselí s tím spojené vyjadřuje radost Izraele nad tímto neustále probíhajícím procesem.

Vrcholný okamžik oslavy představuje sedm obchůzek *hakafot*. Je to průvod věřících konaný v synagoze. Svitky, které se uchovávají ve svatostánku, se vyjmou a nosí se v rukou. Zástup lidí shromážděný kolem tančí a mává vlaječkami. Na vlaječkách jsou různé nápisy, například: „Chvěj se radostí kvůli Tóře“. Při průvodu se také odříkávají úryvky z Bible. Lidé tak vyjadřují díky Bohu za spasitelné slovo zvěstované v Tóře. V některých synagogách je

zvykem umístit do schránky zapálenou svíčku, která připomíná, že zde nacházejí světlo Tóry.

Při ranní bohoslužbě jsou k četbě z Tóry vyvoláni všichni muži starší třinácti let. Pak je kantorem vyvolán *chatan Tora* „ženich Tóry“, který přečte poslední úryvek Pentateuchu ze závěru knihy Deuteronomium. Po něm nastupuje *chatan Berešit* „ženich Geneze“. Ten čte text Gen. 1, 1 - 2, 3, při kterém věřící nahlas recitují závěrečné věty pro prvních šest dní stvoření („a byl večer a bylo ráno...“) a dále text Gen. 2, 1-3. Je velkou ctí být vybrán pro funkci „ženicha“; výběr se děje na základě váženosti, služby obci a podobných kritérií.

Na závěr pak v předsíni synagógy ženichové s manželkami podělují děti sladkostmi; dospělí pijí víno, které je symbolem radosti. Na svátečním stole se v tento den objevuje pečené maso, „aby rozkoše duše i těla byly v rovnováze“.

Všemi těmito projevy - čtením Tóry, modlitbou, tancem i společnou oslavou lid vyjadřuje svůj důvěrný vztah k Bohu, jehož milující vůle přináší všechny plody země a jehož spasitelné slovo, zvěstované Tórou, je zdrojem radosti a života.

Chanuka

22.12. 2000

Tyto svátky patří mezi tzv. menší svátky (nevycházejí ze svědectví tóry), slaví se opět 8 dní a jsou připomínkou znovuzískání Chrámu ve válce proti Sýrii. Syrský král Antiochos IV. Epifanes v roce 167 př. Kr. pronikl do Jeruzaléma a znesvětil Chrám obětováním Diovi. Zakázal Židům studium Tóry, dodržování šabatů a svátků i obřizku a nutil je klanět se řeckým bohům. Židé se poté proti němu vzbouřili. Vedl je Jehuda ha-Makabi, který po urputných bojích nepřátele porazil a v roce 165 př.

Kr. vítězně vtáhl do Jeruzaléma. Tehdy byl při velké slavnosti opět zasvěcen Chrám. Tato slavnost se stala svátkem Chanuka (to znamená obnova nebo zasvěcení).

Svátek připomíná událost očištění a znovuposvěcení chrámu, které započalo 25. kislevu a trvalo osm dní. O ustanovení svátku vypráví apokryfní 1. kniha Makabejská 4,59: „Juda, jeho bratři a celé shromáždění Izraele se usnesli, že každoročně, od dvacátého pátého dne měsíce kislevu budou osmidením veselím a důkuvzdáním slavit posvěcení oltáře.“ Podle toho se svátek slaví i dnes.

Legenda praví, že před novým svěcením chrámu byl v tajné skrýši objeven jediný džbánec oleje, opatřený pečeti velekněze a tedy způsobil k rituálnímu použití. Nalezené množství oleje mohlo vystačit pouze na jednodenní svícení. Přesto byla menorá zažehnuta. K všeobecnému údivu vydržela svítit osm dní a osm nocí, než mohl být vyroben nový olej. Odtud pramení další název svátku - *chag ha-urim* (slavnost světél). Židé od té doby říkají: *Nes gadol haja šam* - stal se tehdy velký zázrak. Svátek připomíná, že moc a síla Hospodinova jsou jistotou Izraele.

O svátku Chanuka se rozsvěcují lampy na osmiramenném svícnu (*chanukia*), který bývá doplněn devátým pomocným ramenem zvaným *šamaš* (tj. služebník). Zpravidla se první den svátku rozsvěcuje jedna svíčka a každý následující den přibývá na svícnu další světlo. Existuje však i opačná tradice, kdy se první den rozsvěcuje 8 světél a každý následující den vždy o jedno světlo méně.

Chanukia se rozsvěcuje v synagógách i v domácnostech, kde se umísťuje vždy tak, aby ji bylo možné vidět i při pohledu do místnosti zvenku. Při jejím rozsvěcování se odříkává zvláštní požehnání. Podle sefardského ritu se

poté zpívá žalm 30, aškenázský obřad užívá hymnus „Pevnosti skálo“, známý také pod názvem „Hrad spásy“; hymnus je připisován Mordechajovi, německému autorovi zhruba z poloviny 13. století.

Dalším významným liturgickým prvkem svátku Chanuka je děkovná modlitba, známá jako *al ha-nisim* („za zázraky“), jež se vkládá do tefily a do požehnání *birkat ha-mazon*. Z Písma se čte 7. kapitola knihy Numeri, kde se hovoří o zasvěcení oltáře v době Mojžíšově, a jako haftara se čte Za 2, 14 - 4, 7, kde se popisuje „...svícen, celý ze zlata, a na něm mísa se sedmi kahan...“, na připomínku svícnu, který byl znovu v Chrámu zapálen při jeho znovuposvěcení.

Tradičními chanukovými jídly jsou *latkes* (bramborové placky) a *sufganiyot* (koblihy). Obě tato jídla se připravují na oleji a tak jsou připomínkou chanukového zázraku se džbánkem oleje. Chanukový večer prožívá rodina společnou zábavou, zpěvem a vyprávěním. Zvláštním způsobem rozšiřuje pojetí tohoto svátku někdejší pražský vrchní rabin dr. Gustav Sicher, který napsal ve svém pojednání Chanuka: „Chanuka....je více než záležitost malé zemičky judské. Má rámeček světový. Náboženští hrdinové chanuky uhájili před pohanským světem izraelské vynášení: Šemá Jisráel.... Slyš, Izraeli, Hospodin, Bůh náš, je jeden. Na zachráněném chanukovém světle monotheismu rozžaly veliké větve, které vzrostly z malého kmene, křesťanství a islám, svoje světla. A tak pějeme o chanukká i v přeneseném slova smyslu právem slova žalmu: Chvalte Hospodina všichni národové...“

A na závěr slova rabbiho Jisáchara: „Chanuka nám zprostředkovává část světla Prapočátku, které zářilo při stvoření světa a potom bylo skryto a uchováno pro spravedlivé ve světě, který

teprve přijde. Je to světlo umožňující nahlédnout naráz celý svět, z jednoho jeho konce na druhý. Je to světlo, které rozžihá další svatá světla - světla duše, ukrytá v každém z nás.“

Židovské modlitby

Ahavat olam - „Láskou věčnou“ (druhé ze dvou požehnání před večerním Šema)

Láskou věčnou dům Israelský, lid Svůj Jsi miloval, učení a přikázáním, zákonům a právům Jsi nás naučil. Protož, Hospodine, Bože náš, když lehne i když vstaneme, budeme rozmlouvat i o zákonech Tvých a radovati se ze slov učení Tvého a přikazů Tvých na věky věkův. Neboť ona jsou životem našim a prodloužením dnů našich a o nich budeme přemýšlet dnem i nocí. Lásce Svě nedej odstoupiti od nás na věky! Pochválen budiž, Hospodine, Jenž miluješ lid Svůj Israelský!

Sidur Bejt Praha, 1998

Modlitba při uléhání

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jenž činí, že pouta spánku padají na mé oči a dřímota na má víčka. Buď vůle tvá, Hospodine, Bože můj a Bože mých otců, abys mi dal ulehnout v pokoji a opět v pokoji povstat. Ať mě neruší špatné myšlenky, ani zlé sny, ani zlé představy, ale ať je mé lože před tebou neposkrvněné. Osvětli mé oči, abych nespal spánkem smrti, neboť jsi to ty, který dává světlo zřítelnici oka. Požehnaný jsi, Hospodine, jenž osvětluje celý den svou slávou.

Di Sante, Židovská modlitba, edice
Oikúmené, Praha 1995, str. 135

podle práce Pavla Toepfera:
Některé prvky židovské spirituality

čtenáři čtou... a píší

*Jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratří bydlí
svorně!*

Zalm 133,1

Vzhledem k tomu, že jsem z Liberce, neměla bych si za dané situace dovolit napsat do Nových bratrských listů, které pozorně čtu. Domnívám se ale, že v redakci Vašeho časopisu nevládně tvrdá cenzura a tak Vás, bratři a sestry, prosím o shovívavost k mému neumělému neprofesionálnímu projevu.

Jak je psáno v 1. Korintským ve 12. a 13. kp., jsou různé dary Ducha, kterými jsme obdařeni, jsme různými údy jednoho Kristova těla a máme snášet společně dobré i zlé. I kdybychom však měli všelijaké dary i víru, ale chyběla by nám láska - jsme vůbec křesťané?

Moji rodiče i prarodiče patřili k Jednotě bratrské a tak i já jsem po letech svého marného usilování po lidské spravedlnosti našla cestu zpět do Jednoty bratrské. Když jsem se rozhodla dát svůj život Kristu, musela jsem se podrobit dosti tvrdé Boží výuce, protože i já jsem byla tvrdá. Moc mne to bolelo, když byly ty neplodné ratolesti mé osobnosti odřezávány. Děkuji ale za každé poznání, byť bolestné. Dobrovolně jsem vstoupila do libereckého sboru, kde mám desítky upřímných sourozenců, kde jsem hodně poznala, ale kde jsem se musela naučit i hodně odpouštět.

Bez vlastního přičinění, ale ráda, jsem se zapojila do společenství sester Jednoty a mohla jsem rozeznávat další charaktery, ale i vlastní nedokonalost. Poznala jsem mnoho českých sester i sester z jiných zemí. Bůh ale rozšířil moji rodinu o spoustu dalších sourozenců i z jiných sborů u nás. Stalo se zlovykem označovat křesťany za tradiční a charismatické, ale já poznala, že Bůh hledí jen na srdce - ne na vnější projev chval a

modliteb. Přiznávám, že mi je dobře všude tam, kde je s upřímností kázáno a s upřímností vnímáno Boží slovo, má jediná síla. Tak jsem se začala pomalu rozhlížet za hradbami mého mateřského sboru, poznávala a opět se učila.

Před časem jsem začala s obavami vnímat mračna, která se nad Jednotou stahovala. Události nabraly nezvykle rychlý až ukvapený spád, který do tohoto času vyvrcholil zrušením několika sborů, kde mám tolik dalších upřímných sourozenců v Kristu a moc mne to bolí. Přes toto organizační rozdělení nemám a nebudu mít zábrany se s nimi kdykoliv sejít, protože v Pánu Ježíši jsou stále moji příbuzní.

Domnívám se, že tato krize vznikla právě tím, že se kontakty v Jednotě bratrské omezily jen na oficiální setkání kazatelů, event. neoficiální setkání, ale pouze s lidmi t.zv. strategicky spřízněnými. Když ale víme, co mrzí nebo naopak těší toho druhého, můžeme více chápat, spravedlivěji posuzovat a objektivněji jednat, odpouštět - milovat. Víím, že bylo zaseto do srdcí mnoho zranění a hořkosti. Potřebujeme ale najít pro bratra/ sestru - i když názorově odlišného, dostatek času, taktu a trpělivosti.

Stále doufám v Ježíše Krista, našeho Pána, že vstoupí do našich vztahů, vytrhne s kořenem vše, co se mu nelíbí a že znovu požehná své očištěné církvi - že se zase jednou budeme všichni společně dohromady upřímně radovat.

I kdybychom měli všelijaké duchovní dary, ale chyběla nám láska

*S pokorou zdraví
Jana Svobodová
(JB Liberec)*

Velká otázka

Když jsem začal v devadesátém roce učit náboženství na jedné brněnské škole, přihlásilo se samo od sebe děvče, které mi řeklo: „Já v Pána Boha nevěřím, protože kdyby byl Bůh, kde by se vzalo to zlo?“

Při každé hodině náboženství jsem na její otázku myslel a ona pozorně naslouchala. Po nějaké době mě cestou z náboženství překvapila: „Víte, já o tom pořád přemýšlím. Ale kdyby Bůh nebyl, kde by se vzalo to dobro?“

Jiří Mikulášek

Zpívejte Hospodinu!

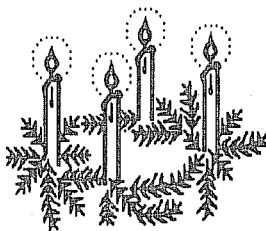
Zpívat s radostí! Zvláště o dnech, kdy si připomínáme zrození Spasitele světa. Kolik skladatelů složilo písně k těmto dnům! A kolik hlasů je zpívá v kostelích i při štědrovečerním stole! Jistě, je možno si pustit magnetofon nebo otevřít televizní obrazovku, když tak probíhá vánoční koncert. Ale ta srdečná spoluúčast přece jen chybí.

Zpívat pro Hospodina a ne pro vlastní slávu. Jakýsi proslulý pěvec byl pozván, aby účinkoval v prostoru chrámu při církevní slavnosti. Zpíval dobře a byl si toho plně vědom. Po skončení zašel za farářem pro odměnu.

„Tak jak se vám líbil můj přednes?“ ptal se samolibě. „Bylo to výborné a bezchybné“, odušil duchovní. „Pouze na jednom místě jste zpíval falešně.“

„A na kterém“, tázal se užasle pěvec. „Na tom, na kterém jste stál“, zněla odpověď.

(připravil Miroslav Matouš)

300. výročí narození M. L. Zinzendorfa a E. D. von Reuss

Zinzendorf

Jednota bratrská slaví v tomto roce také své „velké jubileum“. Proto jsme se rozhodli seznámit Vás v této zvláštní příloze, která bude vycházet v každém letošním čísle, s životem těch, kteří stáli na počátku obnovení naší církve.

Hody lásky a jiná ustanovení

Zinzendorf zaváděl mnohé slavnosti a tím dal společnému životu v Ochranově zvláštní ráz. Velký význam měly **Hody lásky**. Byly pečlivě odlišeny od Večeře Páně, která se slavila buď před nebo po bohoslužbách za vedení faráře Rotha v Berthelsdorfu. Naproti tomu Hody lásky pořádal sbor v Ochranově, např. v určitých slavnostních dnech. Lidé se sešli k jednoduchému jídlu a pití, zpívali písně a hovořili. Celá slavnost byla orámována slovy požehnání a díky za Boží dary. Brzy došlo ke konání vlastních Hodů lásky v jednotlivých skupinách, např. v dětských nebo různých jiných chórech. Tato forma nenucené, radostné družnosti, touhy být spolu a spolu oslavovat, přispěla mnoho k soudržnosti malých obcenství a celého sboru.

Sbor se denně shromažďoval k časnému rannímu požehnání už v 5 hodin a večer po ukončení práce k

hodině zpěvu, kterou si hrabě sám vyhradil. Sbor znal z paměti nespočetné písně a dokázal se ihned jednohlasně připojit, když Zinzendorf zanotoval některý verš. Řadil jednotlivé sloky písní k sobě tak, aby se hodily k jejímu tématu, takže vznikla jasná „písňová kázání“. Zatímco procházel mezi lavicemi, napadla tohoto mistra improvizace často zbrusu nová zbásněná sloka, kterou sboru ihned předříkal. Posluchači přijali její slova zároveň se zpěvem. Také „mistr hudby“, Tobias Friedrich byl v tom vynikajícím způsobem vycvičen, aby zachytil tyto měnící se sloky a melodie v doprovodu na varhany.

Pracovní den v Ochranově byl tedy orámovaný shromážděními s pobožnostmi. Ve dne v noci se střídali také „**hodinová modlitebníci**“ v přímlovkách za sbor a celé křesťanství, aby „žádný den a noc nebyly mlčením před Pánem“. Tato hodinová modlitba, trvající nepřetržitě celý den a celou noc, byla zavedena již velmi brzy

po založení Jednoty bratrské v srpnu 1727. Přihlašovalo se k ní dobrovolně na 70 bratří a sester.

Také „**noční stráž**“, která byla nutná k ochraně osady, převzali sami bratři a učinili z ní liturgickou službu. Noční hodiny byly ohlašovány jedním „burcujícím veršem“. Hned při první noční stráží 21. května 1727 byli ochranovští hluboce dojati slokou:

*„Bojujte dobře během mála let,
dřív než budete na márách -
krátký, krátký je náš život.“*

Bratrská Hesla

Po hodině zpěvu (dodnes zvané Singstunde) dne 3. května 1728 vyrukoval Zinzendorf s novou myšlenkou. Dává sboru v Ochranově **heslo** pro následující den jako velitel, který ve válce svým vojákům vštěpuje „poznávací heslo“. Tím se zakládá

Ein guter Muth;
Als das
Tägliche Wohl = Leben
Der
Creutz-Gemeine Christi
zu Herrnhuth,
im Jahr 1731.
Durch die Erinnerung ewiger Wahrheiten,
Alle Morgen neu.

nová významná tradice. Příštího dne ráno navštěvuje jeden bratr s tímto heslem všechny domy v Ochranově a

to heslo naplňuje jako Boží slovo celý jejich den. Současně se ten bratr dovídá o všech těžkostech a starostech ve sboru, které potom přednese v hodině zpěvu jako přímluvnou

Am 1. May.

W In seiner Hand ist die Seele alles des, das da lebet, und der Geist alles Fleisches eines jeglichen. Hiob 12. v. 10.

*Wir opfern uns ganz deinen Händen/
Du wollest uns nach deinem Willen wenden,
Daß wir süsslich vollenden.*

modlitbu. Pojem „heslo“ (Losung) pochází tedy na jedné straně z vojenské oblasti podle Zinzendorfovy ideje „bojovníka“: bratři a sestry se mají stát bojovníky pro Boží království a k tomu potřebují denní heslo! Na druhé straně má toto označení samozřejmě co dělat s losem, kterému Zinzendorf přičítá také velký význam.

Vylosované heslo je slovem, kterým Pán Bůh mluví k určitému dni. Proto jsou již o rok později (1729) napsány vhodné biblické a písňové verše na jednotlivé lístky a shromážděny ve zvláštní truhličce. Z ní jeden ze starších vytáhne večer heslo pro příští den a dá ho bratrovi, který je pověřený službou přečíst ho hned ráno při návštěvě bratřím a sestrám ve všech domech.

Pro rok 1731 jsou předem tažená hesla sestavena do malé knížečky a vytištěna, aby také bratři a sestry, kteří jsou na cestách, je mohli mít u sebe. V té době má už Jednota mnoho přátel, kteří se o knížku Hesel zajímají. Tištěná Hesla se v následujících

dobách osvědčují jako jeden z nejgeniálnějších Zinzendorfových nápadů s širokou působností. Jsou jeho srdci obzvláště drahá. Bude je každoročně sestavovat až do své smrti.

Počátky misie

Na jaře 1731 je Zinzendorf pozván ke korunovačním slavnostem do Kodaně v Dánsku. Zná se dobře s korunným princem a příštím králem Christianem VI. i s jeho manželkou, k níž ho váže příbuzenství. Oba jsou blízcí pietismu a navštívili už Ochranov a Berthelsdorf při zpáteční cestě z lázeňské léčby v Karlových Varech. Účelem Zinzendorfovy cesty do Dánska je nejen přítomnost na korunovaci, nýbrž i touha získat krále Christiana VI. pro svůj plán misie v Laponsku a Grónsku. Hrabě se zde seznamuje s černým komorníkem Antonínem, pokřtěným bývalým otrokem, který přišel z dánské kolonie, z karibského ostrova sv. Tomáše, snad budoucí misijní oblasti. Zinzendorf věří, „že Bůh má s jeho cestou skryté úmysly, které vyjdou na světlo v pravý čas“.

Dne 29. července téhož roku přišel „komorník“ Antonín do Ochranova. Ve shromáždění vypravuje sboru, který mu bez dechu naslouchá, o své vlasti, západoindickém ostrovu Sv. Tomáš. Jeho předkové tam byli zavlčeni s nespočetnými dalšími černochoy na otrokářských lodí. Od té doby musí černé obyvatelstvo pracovat za nelidsky tvrdých podmí-

nek pro bílé dánské majitele plantáží, kteří se sice nazývají křesťany, ale nedospěli z toho k závěru, že by měli také svým otrokům otevřít cestu ke křesťanství. Mnozí z nich pochybují, jestli mají černí lidé vůbec duši. Kromě toho je mnohem prospěšnější jednat s nimi jako s domácími zvířaty. Antonín je křesťan, přesvědčený, že mnozí z jeho krajanů by se obrátili ke Kristu, kdyby o něm více věděli. Protože ale musí celý den tvrdě pracovat, mohl by se nějaký misionář dostat s nimi do styku, když by sám jako otrok mezi nimi žil. Posluchači jsou z těchto líčení hluboce dojati, zvláště jeden mladý muž jménem Leonhard Dober, který už dříve si při Zinzendorfově zprávě pomyslel: „Když bych mohl být Spasiteli užitečný, chtěl bych jít rád k těm ubohým černým otrokům!“ Jeho a tesaře Christiana Nitschmanna vysílá sbor o rok později jako první misionáře na Sv. Tomáše.

První misionáři

21. srpna 1732 se ti dva vydávají na cestu ve svých hnědých kabátech řemeslníků, každý s jedním dukátem v kapse, který jim hrabě dal a se 6 vlastními tolary. Zinzendorf je veze v hraběcím kočáře až do Budyšína, potom je propouští se svým požehnaním a oni jdou dále pěšky, „dva svědkové, neučení jako rybáři od Genezaretského jezera“. Sotva něco vědí o zemi svého určení, nemají žádné jazykové znalosti a žádné

vybavení, ale pevné rozhodnutí a neomylné vědomí svého poslání.

Královský komoří von Pless v Kodani, dobrý Zinzendorfov přítel, spráskne ruce nad hlavou, když vidí před sebou stát oba řemeslníky po pěším pochodu 900 km, s doprovázejícím dopisem svého hraběte, a prosit ho, aby je umístil na lodi, plavící se do Západní Indie, kde chtějí černým otrokům zvěstovat evangelium. Ptá se jich bezradně, jak se chtějí na Sv. Tomáši opatřit? Nuže, budou pracovat spolu s černochy jako otroci, je jejich důvěřivá odpověď. Kromě toho je tesař Nitschmann přesvědčen, že se svým řemeslem může obstát všude na světě. Před tak velkou vytrvalostí a důvěrou v Boha královský komoří nakonec kapituluje. Ačkoliv se celá společnost u dvora baví pošetilým záměrem obou, von Pless nachází konečně jednu holandskou loď, která je bere s sebou na Sv. Tomáše.

Když tam přistáli, uplynuly téměř 4 měsíce od jejich odchodu z Ochranova. Cestou se na lodi od námořníků naučili trochu holandsky, řeč, které rozumí mnoho černých na Sv. Tomáši. Nejdříve navštěvují sourozence komorníka Antonína, kterým předali dopis od jejich bratra. Potom se pokoušejí lámanou holandštinou vyprávět užaslým černochům o Pánu Ježíši Kristu a jeho vykupitelském činu, který platí pro všechny lidi zcela stejně, ať mají jakoukoli barvu pleti. Tak začíná misijní práce ochranovských bratří.

Grónská misie

Opět za rok se zase tři bratři z Ochranova, kteří cítí ve svých srdcích Boží příkaz jít jako misionáři k Eskymákům do Grónska, objevují v Kodani. Jsou to bratřenci Matouš a Christian Stachovi a v jejich doprovodu neochvějný Christian David, který jim chce jako tesař pomáhat při začátečním budování. Je to opět královský komoří von Pless, který se bratrů ujímá a dokonce je uvádí ke dvoru. A vida, ti upřímní a ve víře silní řemeslníci zapůsobí na dvorskou společnost, včetně krále. Ten nebyl dosud příliš nakloněn dánsko-luterské misii v Grónsku, kde pracuje osamělý bojovník, pastor Egede, už několik let. Ale nyní vzniká nakažlivým nadšením ochranovských „velké probuzení“ na královském dvoře. Sbírají se peníze na zásoby potravin a stavební dříví, a když potom konečně opotřebovaná královská loď do Grónska přijímá bratry se všemi nahromaděnými zásobami na palubu, zanechávají tito v Kodani kruh přátel Jednoty.

Práce v Grónsku se vyvíjí nanejvýš obtížně. Bratři nacházejí podporu a pomoc u pastora Egedeho, ale nejsou srozuměni s jeho způsobem zvěstování evangelia a považují jej za „neobráceného kazatele“. Pni sami chtějí co možno nejvíce sdílet jednoduchý život domorodců a pozvolna se jim přiblížit. Proto nejdříve nestaví žádný dřevěný dům, nýbrž chatu z drnů. Také se snaží proniknout do eskymáckého jazyka. V této řeči však

neexistují slova pro „boha, ďábla, hřích, právo a bezpráví...“. Eskymáci nemají smysl pro duševní a duchovní pojmy a shledávají cizince jen komickými. Jejich tvrdý život je závislý na odchytu co nejvíce tuleňů, ryb a sobů. Proto je také nezajímá onen svět křesťanů, neboť „tam nejsou žádné tuleni“. Bude trvat pět let, než budou misionářům vážně a pozorně naslouchat, aniž by hned odběhli a šest let, než se nechává první obyvatel Grónska se svou rodinou pokřtít.

K tomu připojujeme zprávu z Evropské kontinentální provincie (z dubna 2000): Sestra Thompsonová a bratr Botler z Christiansfeldu byli pozváni, aby se účastnili oslavy památky misijního díla Jednoty bratrské v Grónsku 100 let po odchodu posledního bratrského misionáře, který předal práci v Grónsku dánské luterské církvi. Dne 5. srpna 2000 byla sloužena pamětní boboslužba s vysluhovááním Večeře Páně v kostele Lichtenau. Ochránovští misionáři pracovali v Grónsku 167 let.

Některé aspekty Zinzendorfovy misijní „metody“

Hlavní práci v misii koná podle Zinzendorfova přesvědčení sám Spasitel. „Připravuje“ srdce jednoho nebo druhého člověka, aby se otevřelo slovu jeho posluš. Příklady pro to nachází Zinzendorf ve Skutcích apoštolů:

u komorníka z Etiopie nebo důstojníka Kornélia. Oba byli jedním nebo druhým způsobem připraveni pro poselství Pánem Ježíšem. Vypátrat takové „kornéliovské duše“ mezi pohany je misijní úlohou bratrů. Že jsou laici bez teologického vzdělání, na věci nic nemění, neboť „se nevyžaduje vůbec žádná kvalifikace nástroje“, když Kristus někoho vyvolá, aby byl jeho nástrojem. Z těchto myšlenek je

zřetelné, že Zinzendorfovi nikterak nejde o velké úspěchy. Tedy žádné misionářství velkých oblastí, žádné „obrácení národa“ - to znamená žádné obrácení celých národů, žádné pyšnění se počty pokřtěných, nýbrž chce držet Spasitelovu metodu, který také působil spíše v tichosti, obracel se na jednotlivce nebo menší skupiny a nevedl žádné masové hnutí.

Zinzendorfovi tedy záleží na jednotlivcích, na „prvotínách“ z národů, kteří se obrátí ke Kristu, když se jich dotkl. Čas k tomu určuje Spasitel sám a právě tak i dobu, kdy z jednotlivců budou mnozí. Proto se bratři nemusí trápit, když musí často dlouho čekat na úspěchy. Pro Zinzendorfovy současníky nemělo jednání ochranovských misionářů často žádný systém, zdálo se ryze improvizované. Bratři se cítili být voláni do mnohých vzdálených míst světa, právě do takových, kde jiní považovali misijní práci za bezvýchodnou. Jdou k Eskymákům do Grónska, k Hottentottům do Jižní Afriky, k Samojedům do Ruska a k Indiánům do Severní Ameriky. Mnohý misijní pokus také náhle přestane, když se domníváme, že čas pro tyto lidi není ještě zralý. Neboť doby uzdravování jsou podle Zinzendorfa věci Pána. Věř, že ve své vlastní době se misie má spokojit s malými počty, že pravděpodobně „čas pohanů, celých národů, ještě není“. Ale potom k tomu prorocky přidává:

*„Snad, až všechny ty země, v nichž teď křesťané bydlí,
se zase znovu obrátí k pohanství,
potom přijde hodina Afriky, Asie a Ameriky...“*

*podle knihy E. Geigerové
přel. M. Ulrichová*

Fulneck - bratrská obec v Anglii

Zinzendorf a obec

Bylo to právě před začátkem procesu industrializace, kdy Zinzendorf dorazil do Anglie. Jeho lidé si sebou vzali Zinzendorfovu vůdčí zásadu, že **nemůže být pravé křesťanství bez společenství**, a tak uvedli systém osad (settlement). Takové osady byly společenstvím, kde skupiny lidí žily společně s intenzivně regulovanými životy, s pocitem, že Spasitel je „tělesně“ přítomen, poznatelný v řízení losem. Tyto „vesnice Kristovy“ měly být tréninkovými základnami pro „bojovníky Beránka“, totiž špičky systému, ženaté bratry a vdané sestry, kteří byli vysíláni do světa, do jiných osad nebo k misijní práci. Staly se společenstvími podobnými klášterním, kde vzájemný styk s vnějším světem byl výrazně omezen.

Srovnáváme-li dnes naše post-industriální obce, mají velice malou sociální a duchovní soudržnost. Dnes

jsou obce místy, kde lidé chtějí mít příležitost bydlet a rozvíjet svou vlastní osobnost a možnosti a ne je podřizovat pro dobro celku, jak se mělo dít v oněch osadách...

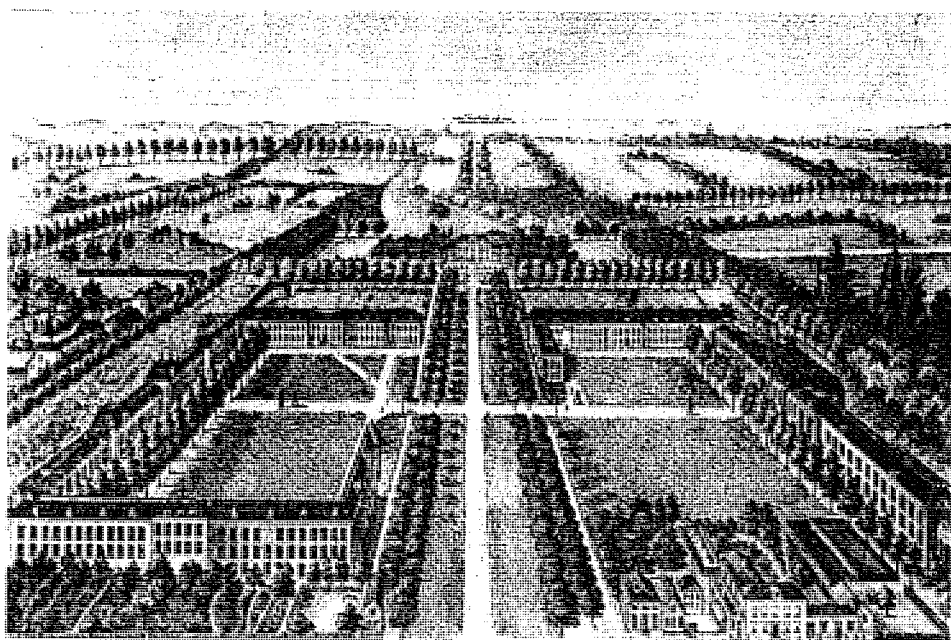
Mohl by Zinzendorf dnes vidět něco odpovídajícího jeho myšlenkám, jak jsou vyjádřeny v jeho písni „Srdce k srdci spěšte spolu...“? Jistě, existují i dnes početná místa, kde je velké množství křesťanské lásky, která lidi váže dohromady. Je mnoho míst, kde je radost lidí chválících Boha a společně svědčících jako „tělo Kristovo“, bez obtížných povinností, které na ně vložil Zinzendorfov sen. Ale je také zaznamenáno, že ve všech křesťanských společenstvích, stejně jako v osadách utvořených v 18. století, člověk může být velice zraněn

a obraz Božího království rychle zničen.

A přece, v celém vesmíru není nic podobného. Nic není tak oprávněné a cenné a tak schopné spojovat lidi dohromady jako církev. Skutečně, uplynulé století spatřilo pád nejsilnějšího ze všech pokusů, světového komunismu. Ve světovém komunismu byl vážný program Karla Marxe vytvořit společenství, kde by byla podpora a příležitosti. Neuskutečnilo se. Komunismus nebyl schopný to vykonat. Pouze církev má celou odpověď a je zásluhou Zinzendorfovy předvídavosti, že poznal, že obce potřebují také duchovní rozměr.

David Dickinson

z článku v Moravian Messenger 5/2000

Rozhovor
M. L. Zinzendorfa
s J. Wesleyem

o křesťanově dokonalosti
(14.9.1741, Z - Zinzendorf, W - Wesley)

Z) Ba dokonce tam říkáš, že křesťané nejsou ubozí hříšníci. Velmi špatně. Nejlepší z lidí jsou až do smrti neustále nejubožejší hříšníci. Jestliže někteří tvrdí něco jiného, jsou buď uvnitř podvodníci, anebo ďábelsky svedeni. Žádnou dokonalost zakotvenou v tomto životě neuznávám. To je omyl omylů. Ten vykonávám po celém světě ohněm a mečem, pošlapávám a přivádím do úplné zkázy. Kristus je jediná naše dokonalost. Kdo se snaží o dokonalost zakotvenou v životě, popírá Krista.

W) Já však věřím, že Duch Kristův působí dokonalost v opravdových křesťanech.

Z) Žádným způsobem. Veškerá naše dokonalost je v Kristu. Veškerá křesťanská dokonalost je víra v krvi Kristově. Celá křesťanská dokonalost je připočtena, ne zakotvená v životě. Dokonalí jsme v Kristu, nikdy v sobě samých.

W) Bojujeme, domnívám se, o slova. Což není každý opravdově věřící svatý?

Z) Zajisté ano, ale svatý v Kristu, ne v sobě.

W) Ale což nežije svatě?

Z) Ano, žije ve všem svatě.

W) Zdaliž nemá svaté i srdce?

Z) Zajisté.

W) Zdaliž není následkem toho svatý v sobě?

Z) Ne, ne. V Kristu toliko. Nikoli svatý v sobě. Vůbec žádnou svatost nemá v sobě.

W) Zdaliž nemá ve svém srdci lásku k Bohu a bližnímu, ba dokonce i celý obraz Boží?

Z) Má. Ale to je svatost ze zákona, ne z evangelia, svatost z evangelia je víra.

W) Celý spor je o slovech. Připouštíš, že srdce věřícího je celé svaté a celý život je svatý, že miluje Boha celým srdcem a slouží mu všemi silami. Nic více nežádám. Nic jiného nechci pro dokonalost nebo svatost křesťanů.

Z) Ale toto není jeho svatost. Není více svatý, jestliže miluje více ani méně svatý, jestliže miluje méně.

W) Cože? Copak věřící, když roste v lásce, neroste zároveň i ve svatosti?

Z) Nikterak. V tom okamžiku, v kterém je ospravedlňován, je posvěcován v nitru. Potom není ani více svatý, ani méně svatý a do smrti.

W) Asi tě nechápu. Zdaliž zapírajíce sebe samé, neumíráme více a více světu a nežijeme Bohu?

Z) Veškeré zapírání odmítáme, pošlapáváme. Děláme věřice vše, co chceme a nic více. Vysmíváme se vši smrtelnosti. Žádné očišťování nepředčí dokonalou lásku.

z lat. přeložil Jiří Just

